

Dosbarth B

CYNLLUN DATBLYGU LLEOL ADRODDIAD MONITRO BLYNYDDOL

1 EBRILL 2024 – 31 MAWRTH 2025

Tabl Cynnwys

Cyflwyniad.....	4
Monitro Cynaliadwyedd.....	7
Monitro Strategaeth.....	8
Darparu Tai	9
Ffigur 1 – Cwblhau mewn perthynas â Gofyniad Cyfartaledd Blynyddol y CDLI	9
Ffigur 2 – Nifer yr anheddau y rhoddwyd caniatâd cynllunio ar eu cyfer	12
Ffigur 3 – Nifer yr unedau a roddwyd a'u cwblhau ym mhob haen setliad	14
Ffigur 4 – Nifer yr anheddau a gafodd ganiatâd ar safleoedd defnydd cymysg.....	19
Ffigur 5 – Pob cais a roddodd ganiatâd cynllunio i gyflawni dwysedd o 30 annedd yr hectar.....	20
Ffigur 6 – Targed canran Tai Fforddiadwy	22
Ffigur 7 – Nifer yr anheddau fforddiadwy y rhoddwyd caniatâd iddynt	23
Ffigur 8 – Nifer yr anheddau fforddiadwy a gwblhawyd	25
Ffigur 9 – Nifer yr anheddau marchnad sy'n dod ymlaen ar safleoedd o 3 annedd neu fwy	27
Ffigur 10 – Nifer yr anheddau fforddiadwy.....	29
Ffigur 11 – Nifer yr anheddau fforddiadwy ar safleoedd eithriad.....	30
Ffigur 12 – Meddianna'r safle Sipsiwn a Theithwyr a ddyrannwyd.....	31
Ffigur 13 – Canllawiau Cynllunio Atodol	31
Lles Economaidd.....	32
Ffigur 14 – Datblygu Tir Cyflogaeth	32
Ffigur 15 – Tir Cyflogaeth a Gollwyd.....	33
Ffigur 16 – Datblygiad cyflogaeth ym Mhonsenni a Defynnog	35
Ffigur 17 – Datblygu cyflogaeth yn y Gelli Gandryll	36
Ffigur 18 – Canllawiau Cynllunio Atodol	37
Monitro Polisi.....	38
Diogelu'r Amgylchedd.....	38
Ffigur 19 – Tir yng Nghefn Gwlad a gollwyd i ddatblygiad drwy ymadael â CYD LP1.....	38
Ffigur 20 – Datblygiad sy'n cael effaith andwyol ar ddynodi tirwedd hanesyddol.....	39
Ffigur 21 – Datblygiad sydd ag effaith andwyol ar safleoedd dynodedig ar gyfer cadwraeth natur	40
Ffigur 22 – Datblygiad sydd ag effaith andwyol ar safleoedd dynodedig ar gyfer treftadaeth a chadwraeth adeiladau.	41
Ffigur 23 – Nifer yr Ardaloedd Cadwraeth sydd ag asesiadau cyfredol.....	42
Ffigur 24 – Canllawiau Cynllunio Atodol	43
Newid yn yr Hinsawdd, Dylunio Cynaliadwy ac Ynni Adnewyddadwy	44

Ffigur 25 – Datblygiad mewn ardaloedd llifogydd C1 a C2 nad ydynt yn bodloni profion Nodyn Cyngor Technegol 15.....	44
Ffigur 26 – Caniatâd cynllunio yn groes i gyngor Cyfoeth Naturiol Cymru a Dŵr Cymru Welsh Water ynghylch ansawdd/maint dŵr.....	45
Ffigur 27 – Nifer y ceisiadau sy'n ystyried technegau addasu i newid yn yr hinsawdd o fewn Datganiadau Dylunio a Mynediad	46
Ffigur 28 – Nifer y ceisiadau ar gyfer datblygiadau mwy sy'n methu â darparu 20% o'u ynni o adnoddau carbon isel neu ddi-garbon.....	47
Ffigur 29 – Datblygu cynlluniau ynni adnewyddadwy	48
Ffigur 30 – Capasiti a ganiateir a gosod (MW) prosiectau trydan a gwres adnewyddadwy	50
Ffigur 31 – Canllawiau Cynllunio Atodol	51
Mân-werthu.....	52
Ffigur 32 – Cyfraddau swyddi gwag blynyddol canol trefi.....	52
Twristiaeth Gynaliadwy	54
Ffigur 33 – Nifer y cyfleusterau twristiaeth newydd neu wedi'u gwella.....	54
Cymunedau Cynaliadwy	56
Ffigur 34 – Nifer y ceisiadau a gymeradwywyd gan arwain at golli cyfleusterau cymunedol.....	56
Isadeiledd	57
Ffigur 35 – Faint o ddatblygiadau newydd sy'n darparu SUDS (Systemau Draenio Trefol Cynaliadwy).....	57
Gwastraff.....	58
Ffigur 36 – Nifer yr unedau gwag o fewn y safleoedd Dosbarth B a nodwyd sy'n addas i ddarparu ar gyfer cyfleuster gwastraff lleol.....	58
Ffigur 37 – Nifer y cyfleusterau rheoli gwastraff trwyddedig newydd a ganiateir	60
Mwynau.....	61
Ffigur 38 – Nifer y caniatâd ar gyfer datblygiad parhaol, sterileiddio o fewn ardal diogelu mwynau	62
Monitro Safle.....	62
Ffigur 39	63
Atodiadau	66
Atodiad 1 – Graff a thabl o gwblhau adeiladu tai yn erbyn Gofyniad Cyfartaledd Blynyddol y CDLI	1
Atodiad 2 – Dangosyddion Asesu Cynaliadwyedd Ychwanegol.....	1
Tabl 1 – Gwybodaeth o'r Gymraeg yn y Parc Cenedlaethol	12

Cyflwyniad

Mae'n ofynnol i Awdurdod y Parc Cenedlaethol gan Lywodraeth Cymru gynhyrchu a chyflwyno Adroddiad Monitro Blynnyddol erbyn 31 Hydref bob blwyddyn ar ôl mabwysiadu'r Cynllun Datblygu Lleol. Mae'r adroddiad yn hanfodol wrth asesu cynnydd y Cynllun Datblygu Lleol wrth weithredu'r polisiau a gynhwysir yn y Cynllun ac mae'n rhoi cyfle i Awdurdod y Parc Cenedlaethol asesu'r Polisiau yn erbyn y wybodaeth ddiweddaraf sydd ar gael. Mae'r Adroddiad Monitro Blynnyddol hefyd yn cynnwys canlyniadau'r Asesiad Amgylcheddol Strategol/Arfarniad Cynaliadwyedd (Atodiad 2).

Gall yr ymarfer monitro gynorthwyo Awdurdod y Parc Cenedlaethol i: -

- Nodi lle nad yw rhai polisiau yn llwyddiannus wrth gyflawni eu hamcanion arfaethedig;
- Nodi bylchau yn sail y dystiolaeth, efallai trwy ddeddfwriaeth newid neu bolisi cenedlaethol, y mae angen mynd i'r afael â nhw a'u hadlewyrchu yn y Cynllun Datblygu Lleol;
- Nodi meysydd llwyddiant y gellid eu defnyddio fel enghraifft ar gyfer newid drwy gydol y Cynllun Datblygu Lleol;
- Nodwch y camau arfaethedig y bydd Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn eu cymryd i gywiro unrhyw faterion i sicrhau gweithrediad llwyddiannus y polisi neu unrhyw adolygiad sydd angen digwydd.

Mae Awdurdod y Parc Cenedlaethol wedi llunio set o dargedau a dangosyddion sy'n gweithredu fel meincnod y gellir mesur perfformiad yn ei erbyn. Gall targedau ymwneud â chyflawni lefelau penodol o ddatblygu a gellir eu gosod yn flynyddol neu ar adeg interim o fewn cyfnod y Cynllun. Y targed ar gyfer y Cynllun cyfan yw cyflawni'r Strategaeth Cynllun Datblygu Lleol.

Mae'r dangosyddion a'r targedau a nodir yn Fframwaith Monitro'r Cynllun Datblygu Lleol hefyd yn rhoi pwyntiau sbarduno i nodi os nad yw un rhan o'r Cynllun yn cyflawni'r canlyniadau a ddymunir. Os yw'r sbardunau hyn yn cael eu 'actifadu', bydd yr Adroddiad Monitro Blynnyddol yn ystyried y camau angenrheidiol sydd eu hangen o ganlyniad. Mae sawl canlyniad y gallai Awdurdod y Parc Cenedlaethol weithredu yn y digwyddiad hwn; bydd y rhain yn dibynnu ar y lefel y mae'n ymddangos nad yw'r targed wedi'i gyrraedd a beirniadaeth y datblygiad i gyflawni'r Strategaeth Cynllun Datblygu Lleol. Bydd dangosyddion cyd-destunol hefyd yn cael eu defnyddio yn yr Adroddiad Monitro Blynnyddol i werthuso a yw'r Cynllun nad yw'n cyflawni'r targedau neu a oes ffactorau allanol (megis yr economi neu newidiadau mewn ffynonellau cyllido ac ati) sy'n cyfrannu yn hyn o beth ac felly y tu allan i reolaeth y system gynllunio.

Mae'r opsiynau canlynol ar gael i Awdurdod y Parc Cenedlaethol mewn cydweithrediad â phob un o'r dangosyddion a'u sbardunau. Bydd yr Adroddiad Monitro Blynnyddol yn asesu difrifoldeb y sefyllfa sy'n gysylltiedig â phob dangosydd ac yn argymhell ymateb priodol:

- Parhau i Fonitro
- Angen Hyfforddiant Swyddog/Aelod
- Canllawiau cynllunio atodol / briffiau datblygu sy'n ofynnol
- Ymchwil Polisi
- Adolygiad Polisi
- Adolygiad Cynllun/Strategaeth

Fel rhan o'r broses Adroddiad Monitro Blynnyddol, bydd Awdurdod y Parc Cenedlaethol hefyd yn cynnwys diweddariad ar ddatblygiad safleoedd a ddyrannwyd. Bydd hyn yn tynnu sylw at ba weithgaredd sydd wedi digwydd ar y safle mewn unrhyw flwyddyn benodol, gan gynnwys paratoi astudiaethau neu ddilyniant datblygu. Os nad yw safle yn cael ei symud ymlaen fel y disgwyliwyd, bydd hyn yn cael ei ddehongli fel sbardun a bydd Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn cymryd camau priodol (gweler uchod) os oes angen.

Cwblhawyd gofynion nifer o'r dangosyddion strategol a pholisi yn ystod cam monitro cyntaf y Cynllun Datblygu Lleol, sef meddiannu'r safle Sipsiwn a Theithwyr a ddyrannwyd a datblygu nifer o nodiadau Canllaw Cynllunio Atodol. Yn ystod yr ail gam argymhellwyd y dylid rhoi'r gorau i fonitro mewn perthynas â nifer y ceisiadau am ddatblygiadau mwy sy'n methu â darparu 20% o'u ynni o adnoddau carbon isel neu ddi-garbon oherwydd bod y mater hwn yn fater o ran Rhan L o'r Rheoliadau Adeiladu.

Er gwaethaf hyn, bydd llawer o'r dangosyddion strategol a pholisi, fel sy'n ofynnol gan y Fframwaith Monitro Cynllun Datblygu Lleol, yn parhau i gael eu monitro fel y manylir yn y tablau sydd wedi'u marcio'n wyrdd a melyn isod. O'r rhain, mae nifer fach sy'n gofyn am rywfaint o waith ychwanegol ar ffurf ymchwil polisi yn ogystal â hyfforddiant Swyddogion/Aelodau a Chanllawiau Cynllunio Atodol.

Ar 26 Mawrth 2020, ysgrifennodd y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol¹ at Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn cynghori bod polisi cyflenwi tir tai pum mlynedd Llywodraeth Cymru yn cael ei ddisodli ac y byddai'r llwybr tai, fel y nodir yn y CDLI (Cynllun Datblygu Lleol) mabwysiedig, yn sail ar gyfer monitro cyflawni gofynion tai cynllun datblygu fel rhan o Adroddiadau Monitro Blynnyddol y CDLI.

Mae'r Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (Argraffiad 3) yn darparu canllawiau ychwanegol ar y broses o fonitro. Mae graff a thabl o gwblhau yn erbyn y Gofyniad Cyfartaledd Blynnyddol bellach wedi'i gynnwys yn Atodiad 1.

¹ Julie James AC/AM Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol Minister for Housing and Local Government. (d.d.). Ar gael yn: https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2020-03/changes-to-planning-policy-and-guidance-on-the-delivery-of-housing_0.pdf.

Mae newidiadau cyd-destunol allweddol eraill yn cynnwys:

- Newid i'r 'Cynllun Datblygu,' gyda Dyfodol Cymru: cynllun cenedlaethol 2040 wedi'i gyhoeddi yn 2021;
- Sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforaethol fel haen newydd o lywodraeth ranbarthol yng Nghymru sy'n gyfrifol am baratoi 'Cynlluniau Datblygu Strategol';
- Cyfoeth Naturiol Cymru yn cyhoeddi'r Adroddiad Cyflwr Adnoddau Naturiol a'r Datganiadau Ardal yn 2020;
- Cyhoeddi 'Adroddiad Cyflwr y Parc' yn 2020;
- Tystiolaeth amgylcheddol newydd a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2021; Asesiad Cydymffurfiaeth Cyfoeth Naturiol Cymru o ACA Afon Cymru (Ardaloedd Arbennig Cadwraeth) yn erbyn Targedau Ffosfforws a chanllawiau ymarfer cysylltiedig a gyhoeddwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru sy'n cael effaith sylweddol ar y cwmpas i'w ddatblygu mewn llawer o'r Parc Cenedlaethol (Adroddiad Tystiolaeth 489²); Cyhoeddwyd adroddiad newydd ym mis Ionawr 2024 sy'n ategu'r dystiolaeth flaenorol sy'n edrych ar gydymffurfiaeth â saith targed ansawdd dŵr ychwanegol gan gynnwys amonia (Adroddiad Tystiolaeth 729³).
- Cyhoeddwyd canllawiau cynllunio wedi'u diweddarau gan CNC ar 28 Mehefin 2024⁴;
- Cadarnhad bod Cynllun Datblygu Lleol Bannau Brycheiniog 2007 – 2022 (Mabwysiadwyd 2013) yn cadw statws 'Cynllun Datblygu' y tu hwnt i gyfnod y cynllun hyd nes y gwneir penderfyniad i'w roi'r gorau iddi⁵.
- Cafodd paratoi CDLI2 (Cynllun Datblygu Lleol 2) ei 'oedi' o 28 Mai 2021, yn bennaf mewn ymateb i'r materion a gyflwynwyd gan Adroddiad Tystiolaeth 489 CNC (Cyfoeth Naturiol Cymru).
- Mabwysiadu Cynllun Rheoli newydd ar gyfer ardal y Parc Cenedlaethol *Dyfodol Y Bannau* (*Y Bannau: Y dyfodol 2023-2028* sy'n diffinio'r blaenoriaethau strategol y cytunwyd arnynt ar gyfer y Parc Cenedlaethol).
- Y cytundeb i dynnu'n ôl Cynllun Datblygu Lleol Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog yn ôl yn ffurfiol (2018 – 2033) ar 7 Mehefin 2024 ac i ailgychwyn y broses amnewid.

² Hatton-Ellis, T. a Jones, T. (d.d.). *Asesiad Cydymffurfiaeth ACA Afonydd Cymru yn erbyn Targedau Ffosfforws*. [ar-lein] Ar gael yn: <https://afonyddcymru.org/wp-content/uploads/2023/02/compliance-assessment-of-welsh-sacs-against-phosphorus-targets-final-v10.pdf> [Cyrchwyd 19 Awst 2024].

³ Foster, H., Jones, T., Jâms, I. a Hatton-Ellis, T. (d.d.). *Asesiad o gydymffurfiaeth ACA Afonydd Cymru yn erbyn targedau ansawdd dŵr*. [ar-lein] Ar gael yn: <https://cdn.cyfoethnaturiol.cymru/media/tgplrk4r/compliance-assessment-of-welsh-river-sacs-against-water-quality-targets-accessible-final-1.pdf?mode=pad&> [Cyrchwyd 19 Ionawr 2024].

⁴ cyfoethnaturiol.cymru. (d.d.). *Cyfoeth Naturiol Cymru / Cyngor i awdurdodau cynllunio ar gyfer ceisiadau cynllunio sy'n effeithio ar Ardaloedd Cadwraeth Arbennig afonydd sy'n sensitif i ffosfforws*. [ar-lein] Ar gael yn: <https://naturalresources.wales/guidance-and-advice/business-sectors/planning-and-development/our-role-in-planning-and-development/advice-to-planning-authorities-for-planning-applications-affecting-phosphorus-sensitive-river-special-areas-of-conservation/?lang=en>.

⁵ LLYW. CYMRU. (2020). *Dyddiadau gorffen y Cynllun Datblygu Lleol (CDLI): llythyr at awdurdodau lleol* [HTML] | LLYW. CYMRU. [ar-lein] Ar gael yn: <https://gov.wales/local-development-plan-ldp-end-dates-letter-local-authorities-html> [Cyrchwyd 19 Awst 2024].

- Y cytundeb i ymgynghori ar y Cytundeb Cyflawni drafft (o 1 Mai tan 26 Mehefin 2025) ar gyfer paratoi'r Cynllun Datblygu Lleol cyn ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru i'w gytundeb.

Monitro Cynaliadwyedd

Mae'r gyfarwydddeb Asesiad Amgylcheddol Strategol yn ei gwneud yn ofynnol bod effeithiau amgylcheddol sylweddol gweithredu cynllun yn cael eu monitro fel y gellir cymryd y camau adfer priodol os oes angen.

Nid oedd yr Arfarniad Cynaliadwyedd o'r Cynllun Datblygu Lleol yn nodi unrhyw effeithiau andwyol sylweddol ar yr amcanion, fodd bynnag, nododd yr effeithiau cadarnhaol sylweddol canlynol sydd angen eu monitro.

- Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd (SA1) a Lleihau Nwyon Tŷ Gwydr (SA2) sy'n gysylltiedig â Pholisïau SP4: 'Newid yn yr Hinsawdd' ac SP11: 'Dylunio Cynaliadwy';
- Adnoddau Dŵr (SA5) drwy'r polisi ar Ansawdd Dŵr (Polisi 10);
- Bioamrywiaeth (SA8) mewn perthynas â SP1 Polisi Parc Cenedlaethol a SP3 Diogelu'r Amgylchedd, gan gynnwys ei bolisi ategol ar Bioamrywiaeth a Datblygu (Polisi 6);
- Treftadaeth Ddiwylliannol (SA9) mewn perthynas â SP1 (Polisi Parc Cenedlaethol) ac SP3 Diogelu'r Amgylchedd, gan gynnwys ei bolisi ategol ar Feysydd Gwerthuso Archaeolegol (Polisi 22).
- Tirwedd SA11 mewn perthynas ag SP1 (Polisi'r Parc Cenedlaethol) ac SP3 Diogelu'r Amgylchedd, gan gynnwys ei bolisïau ategol Coed a Datblygu (Polisi 8) a Llygredd Golau (Polisi 6)
- Adnoddau Naturiol a Seilwaith (SA12) drwy bolisïau ar Ddylunio Cynaliadwy (SP11), Seilwaith Cynaliadwy (SP16), Gwastraff (SP6) ac ailgylchu mwynau (Polisi 67)
- Poblogaeth (SA14) mewn perthynas â Dosbarthiad Gofodol Datblygu (SP10), polisi'r Parc Cenedlaethol (SP1) a pholisïau sy'n ymwneud â thai (SP5), tai fforddiadwy (SP6), lles economaidd (SP12) a chymunedau cynaliadwy (SP15); a
- Economi (SA17) mewn perthynas â pholisi'r Parc Cenedlaethol (SP1) a pholisïau sy'n ymwneud â lles economaidd (SP12) a manwerthu (SP13).

Mae'r fframwaith monitro a fabwysiadwyd gan y Cynllun Datblygu Lleol a nodir isod yn mynd i'r afael â rhai o'r gofynion monitro ar gyfer SA/SEA. Darperir dangosyddion ychwanegol o fewn yr SA (Sustainability Appraisal) i sicrhau y gellir monitro'r holl effeithiau sylweddol yn yr SA. Darperir y rhain, lle bo'n berthnasol a lle mae data ar gael ar lefel y Parc Cenedlaethol, yn Atodiad 2 a thrwy'r Adroddiad Cwmpasu wedi'i ddiweddarau sydd ar gael ar wefan yr NPA.

Monitro Strategaeth

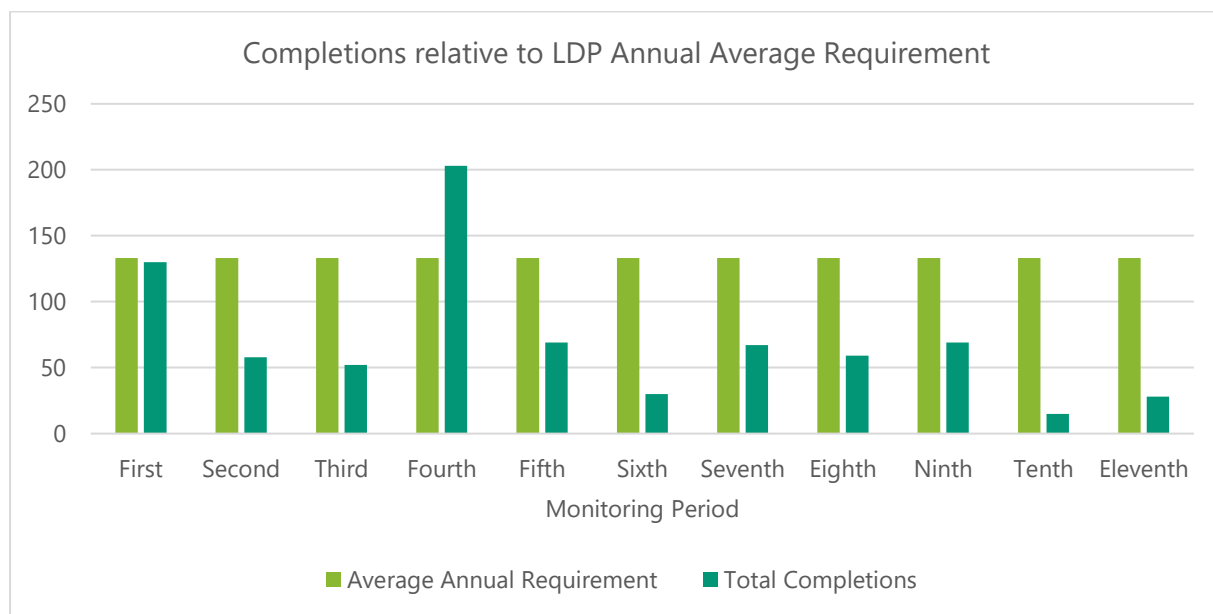
Allwedd:

	Angen gweithred
	Cyflawn
	Parhau i Fonitro
	Ymchwil Polisi / CCA (Canllawiau Cynllunio Atodol) / Hyfforddiant Swyddogion ac Aelodau
	Rhoi'r gorau i fonitro

Cyfnod Monitro	Dyddiad
Cyntaf	17 Rhagfyr 2013 - 31 Mawrth 2015
Ail	1 Ebrill 2015 - 31 Mawrth 2016
Trydydd	1 Ebrill 2016 - 31 Mawrth 2017
Pedwerydd	1 Ebrill 2017 - 31 Mawrth 2018
Pumed	1 Ebrill 2018 - 31 Mawrth 2019
Chweched	1 Ebrill 2019 - 31 Mawrth 2020
Seithfed	1 Ebrill 2020 - 31 Mawrth 2021
Wythfed	1 Ebrill 2021 - 31 Mawrth 2022
Nawfed	1 Ebrill 2022 - 31 Mawrth 2023
Degfed	1 Ebrill 2023 - 31 Mawrth 2024
Unfed ar ddeg	1 Ebrill 2024 - 31 Mawrth 2025

Darparu Tai

Ffigur 1 – Cwblhau mewn perthynas â Gofyniad Cyfartaledd Blynyddol y CDLI

Cyfnod Monitro	Gofyniad Blynyddol Cyfartaledd	Cyfanswm Cwblhau	Cyflenwad Tir
Cyntaf	133	130	5.5
Ail	133	58	5
Trydydd	133	52	4.8
Pedwerydd	133	203	3.9
Pumed	133	69	2.1
Chweched	133	30	2.7
Seithfed	133	67	2.7
Wythfed	133	59	2.7
Nawfed	133	69	1.3
Degfed	133	15	1.3
Unfed ar ddeg*	133	28	1.2

Sylwadau:

Yn ystod yr unfed cyfnod monitro ar ddeg (1 Ebrill 2024 i 31 Mawrth 2025), mae monitro yn dangos nad yw cwblhau wedi cadw i fyny â *Gofyniad Cyfartaledd Blynyddol* y CDLI (Gweler y tabl yn Atodiad 1). Cyfanswm y cwblhau yw 28 yn erbyn Gofyniad Cyfartaledd Blynyddol o 133. Dychwelodd Argaeledd Tir Tai 2024-2025 ffigur o 1.2 mlynedd – 3.8 mlynedd yn is na'r 'trothwy' o 5 mlynedd.

*Sylwch fod yr unfed cyfnod monitro ar ddeg y tu hwnt i'r cyfnod cynllun a ragwelir, felly gellir dadlau nad oes unrhyw ofyniad blynyddol y cytunwyd arno. Fodd bynnag, ystyriwyd ei bod yn briodol parhau i adrodd yn erbyn y ffigur blynyddol o gyfnod y cynllun at ddibenion gwybodaeth.

Argymhelliad:

Yn unol â'r Llawlyfr Cynlluniau Datblygu Argraffiad 3, mae cyflenwi tai bellach yn cael ei fonitro yn erbyn Gofyniad Cyfartaledd Blynyddol y CDLI. Mae graff newydd wedi'i gynnwys yn Atodiad 1.

Mae cyflawni'r targed hwn yn parhau i fod yn gyfyngedig gan y dystiolaeth a gyhoeddwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru ym mis Ionawr 2021 – yr Asesiad o Gydymffurfiaeth ACA Afon Cymru yn erbyn Targedau Ffosfforws (Adroddiad Tystiolaeth 489) – ynghyd â chynghor cysylltiedig CNC i Awdurdodau Cynllunio Lleol (a ddiweddarwyd yn fwyaf diweddar ym mis Mehefin 2024); mae hyn wedi cael effaith sylweddol ar y cwmpas ar gyfer datblygiadau preswyl newydd mewn llawer o'r Parc Cenedlaethol. Dangosodd diweddariad gan CNC yn 2024⁶ welliant bach, gyda 50% o gyrff dŵr yn afonydd ACA bellach yn cyrraedd y targedau, i fyny o 39% yn 2021. Roedd yr asesiad yn 2025 yn cynnwys 122 o gyrff dŵr ar draws naw afon ACA Cymru, cynnydd o adroddiad 2021. O'r gyrff dŵr a aseswyd yn y ddau adroddiad, gwelodd 17, tra bod pump wedi gweld gostyngiad mewn cydymffurfiaeth.

Mae CNC wedi cynnal Adolygiad o Drwyddedau ar draws dalgylchoedd ACA ar gyfer yr holl Waith Trin Dŵr Gwastraff sydd â llif dyddiol o fwy nag 20 metr ciwbic. Mae terfynau ffosffad wedi'u gosod, ac mae hyn wedi galluogi capasiti ar gyfer datblygiad preswyl newydd sy'n cysylltu â rhai WwTWs; Fodd bynnag, mae hyn yn gapasiti cyfyngedig a chyfyngedig ar gyfer y mesurau tymor byr ac ehangach i wella ansawdd dŵr ac adfer iechyd ein hafonydd yn dal i fod.

Mae Llywodraeth Cymru wedi rhyddhau Cyfrifiannell y Gyllideb Maetholion i helpu datblygwyr ac awdurdodau cynllunio i asesu effeithiau ffosfforws a nitrogen datblygiadau newydd, yn enwedig o fewn dalgylchoedd afonydd Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) fel Afon Gwy, Wysg a Thywi. Mae'r gyfrifiannell hon yn hanfodol ar gyfer sicrhau niwtraliaeth maetholion, sy'n golygu nad yw datblygiad newydd yn cynyddu llygredd maetholion, gan fod llawer o ACA afonydd Cymru ar hyn o bryd yn methu â thargedau ansawdd dŵr ar gyfer maetholion. Mae Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn adolygu'r gyfrifiannell a'r canllawiau cysylltiedig, sy'n cynnwys targedau ffosffad diwygiedig gan Cyfoeth Naturiol Cymru sy'n adlewyrchu effeithiau niweidiol maetholion dros ben ar ecosystemau dŵr. Bydd yr offeryn hwn, ochr yn ochr â chanllawiau Cyfoeth Naturiol Cymru ar ofynion niwtraliaeth maetholion, yn cefnogi

⁶ Cyfoeth Naturiol Cymru. (2024). *Cyfoeth Naturiol Cymru / Asesiad o ansawdd dŵr yng Nghymru 2024*. [ar-lein] Ar gael yn: <https://naturalresources.wales/evidence-and-data/research-and-reports/water-reports/water-quality/assessment-of-water-quality-in-wales-2024/>

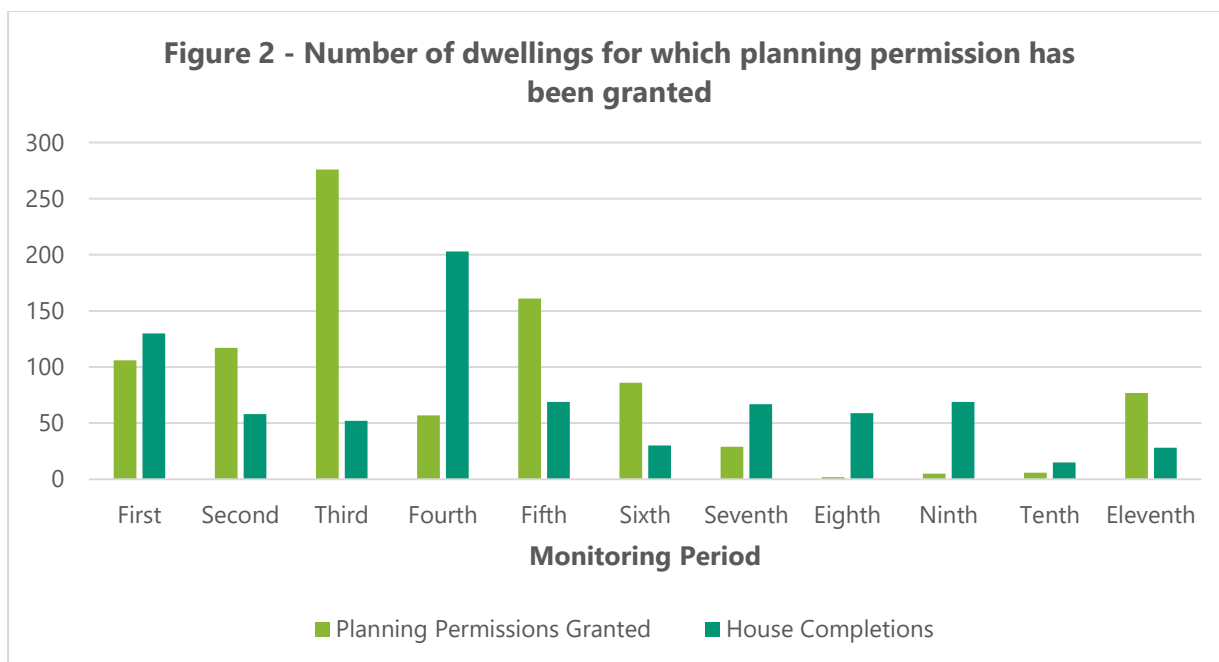
penderfyniadau cynllunio ac yn helpu i benderfynu ar fesurau lliniaru angenrheidiol ar gyfer datblygiadau sy'n effeithio ar yr amgylcheddau afonydd sensitif hyn.

Cyhoeddodd Awdurdod y Parc Cenedlaethol Ddatganiad Maetholion ym mis Rhagfyr 2024: [Nutrient-Statement-December-2024-.pdf](#)

Mae maint y cyfyngiad amgylcheddol hwn ar gyflawni datblygiadau newydd yn sylweddol ac mae wedi dod yn amlwg bod cwblhau blynyddol wedi gostwng yn sylweddol ers cyhoeddi'r dystiolaeth ac yn debygol o barhau i ostwng yn is na'r rhai a ragwelir gan y Cynllun Datblygu Lleol.

Statws	Gweithred Angenrheidiol
--------	-------------------------

Ffigur 2 – Nifer yr anheddau y rhoddwyd caniatâd cynllunio ar eu cyfer

Cyfnod Monitro	Caniatâd Cynllunio a Roddwyd	Cwblhau Tŷ
Cyntaf	106	130
Ail	117	58
Trydydd	276	52
Pedwerydd	57	203
Pumed	161	69
Chweched	86	30
Seithfed	29	67
Wythfed	2	59
Nawfed	5	69
Degfed	6	15
Unfed ar ddeg	77	28

Sylwadau:

Gan fod monitro'r cyflenwad tir 5 mlynedd wedi'i ddiwygio i fonitro cwblhau blynyddol yn erbyn Gofyniad Cyfartaledd Blynyddol y CDLI, bydd y dangosydd hwn nawr yn canolbwyntio ar nifer y cartrefi (enillion net) y rhoddwyd caniatâd cynllunio iddynt yn ystod y flwyddyn.

Yn y flwyddyn y mae'r adroddiad hwn yn ymdrin â hi, rhoddwyd caniatâd cynllunio ar gyfer 77 o gartrefi newydd, gan gynnwys 66 o fflatiau gofal ychwanegol yn Aberhonddu.

Argymhellion:

Mae'r dangosydd blynyddol yn dangos nad yw caniatâd ar gyfer cartrefi newydd yn cadw i fyny â thwf rhagamcanedig y Cynllun. Mae angen ymchwil ac ymchwiliad pellach ar y rhesymau am hyn, yn enwedig ar lwybr i gyrraedd Targedau Ffosfforws yn nalgylchoedd Ardaloedd Cadwraeth Arbennig afonol yn y Parc Cenedlaethol ac, lle nad ydynt ar hyn o bryd, ar ddod â nodweddion a ddynodwyd gan ACA yn ôl i Gyflwr Ffatriol (er sylwer uchod). Bydd ymgysylltu â hyfywedd datblygu rhanbarthol, gwaith marchnad dai ac anghenion tai hefyd yn bwysig.

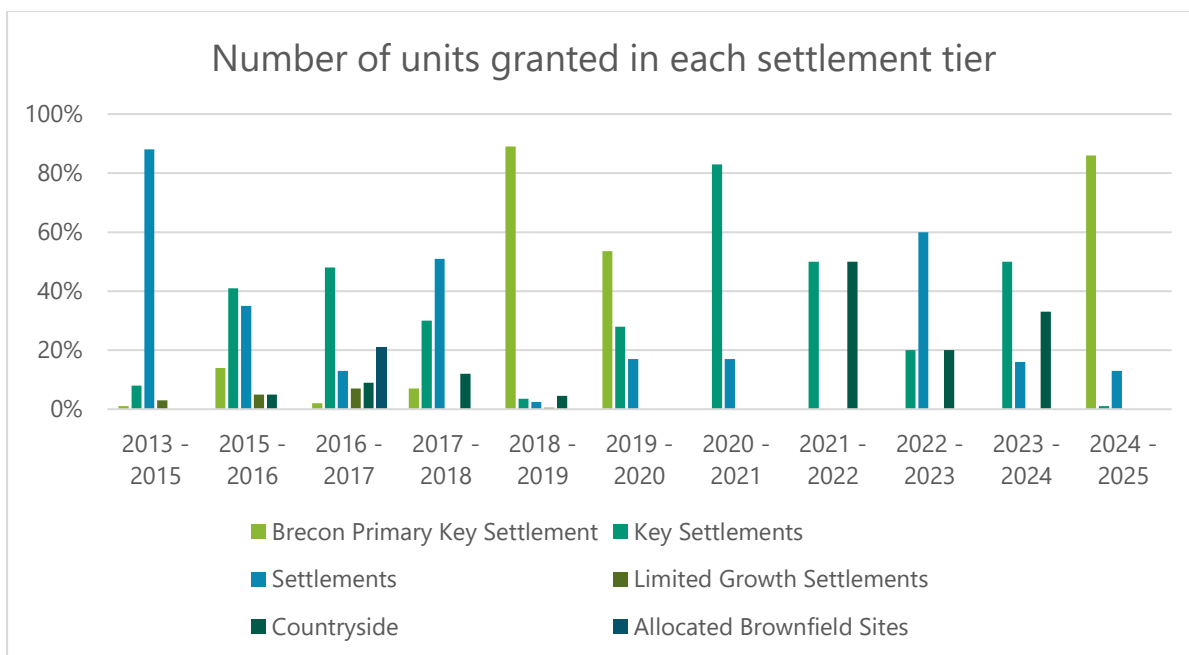
Mae amcanestyniadau poblogaeth ac aelwydydd is-genedlaethol 2018 bellach ar gael ar gyfer y Parc Cenedlaethol ac mae angen i'r rhain gael eu hadeiladu mewn Asesiadau Marchnad Tai Rhanbarthol a Lleol.

Nodir bod yr Awdurdodau Tai Unedol canlynol wedi cyhoeddi eu Asesiadau'r Farchnad Tai Leol (LHMA):

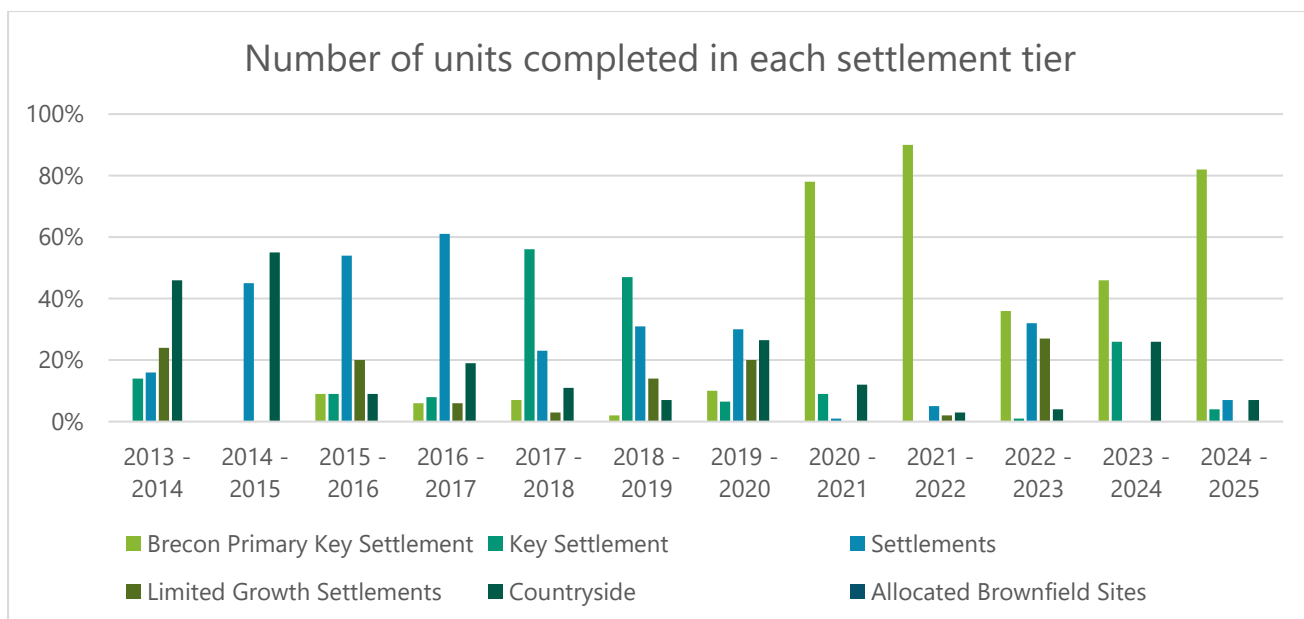
- Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) Amnewid Powys (2022-2037) [Angen Tai – Papur Cefndir Asesiad o'r Farchnad Tai Leol \(Mai 2024\)](#)
- [Cyngor Sir Fynwy – Adfywio Asesiad y Farchnad Tai Leol 2022-2037](#)
- Cynllun Datblygu Lleol Diwygiedig Sir Gaerfyrddin (2018-2033) [Datganiad Sefyllfa Asesiad o'r Farchnad Tai Leol \(Ebrill 2024\)](#)
- Asesiad o'r Farchnad Tai Leol Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful [2022 – 2037 \(Ebrill 2024\)](#)
- [Asesiad Marchnad Tai Leol Rhondda Cynon Taf – Canfyddiadau Drafft 2023-2028 Ionawr 2024](#)
- [Asesiad o'r Farchnad Tai Leol Torfaen 2023. Llofnodwyd gan Lywodraeth Cymru Ebrill 2025.](#)
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent – [Adroddiad Asesu'r Farchnad Tai Leol, Mawrth 2024](#)

Statws	Gweithred Angenrheidiol
---------------	--------------------------------

Ffigur 3 – Nifer yr unedau a roddwyd a'u cwblhau ym mhob haen setliad

Hawliau											
Lleoliad	2013 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022 - 2023	2023 - 2024	2023 - 2024
Anheddiad Allweddol Cynradd Aberhonddu	1%	14%	2%	7%	89%	54%	0%	0%	0%	0%	86%
Aneddiadau Allweddol	8%	41%	48%	30%	4%	28%	83%	50%	20%	50%	1%
Aneddiadau Twf Cyfyngedig	88%	35%	13%	51%	3%	17%	17%	0%	60%	16%	13%
Cefn gwlad	3%	5%	7%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Safleoedd tir llwyd wedi'u dyrannu	0%	5%	9%	12%	5%	0%	0%	50%	20%	33%	0%
	0%	0%	21%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Cwblhau												
Lleoliad	2013 - 14	2014 - 15	2015 - 16	2016 - 17	2017 - 18	2018 - 19	2019 - 20	2020 - 21	2021 - 22	2022 - 23	2023 - 24	2024 - 25
Anheddiad Allweddol Cynradd Aberhonddu	0%	0%	9%	6%	7%	2%	10%	78%	90%	36%	46%	46%
Anheddiad Allwedd	14%	0%	9%	8%	56%	47%	7%	9%	0%	1%	26%	26%
Aneddiadau	16%	45%	54%	61%	23%	31%	30%	1%	5%	32%	0%	0%
Aneddiadau Twf Cyfyngedig	24%	0%	20%	6%	3%	14%	20%	0%	2%	27%	0%	0%
Cefn gwlad	46%	55%	9%	19%	11%	7%	27%	12%	3%	4%	26%	26%
Safleoedd tir llwyd wedi'u dyrannu	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Sylwadau:

Hawliau:

Un o amcanion y CDLI yw annog datblygiad mewn lleoliadau cynaliadwy ger cyfleusterau a gwasanaethau gan leihau'r angen i deithio, tra hefyd yn parhau dibenion a rhinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol. Felly, mae'n galonogol gweld bod y rhan fwyaf o unedau preswyl y rhoddwyd caniatâd cynllunio yn parhau i gael eu lleoli naill ai o fewn Anheddiad Allweddol Brycywel, Y Gelli Gandryll, Talgarth a Phontsenni a Defynnog ynghyd â'r Aneddiadau Lefel 3.

Mae hwn yn ddangosydd tair blynedd gyda sbardun asesu o fwy na 50% o'r anheddau a roddwyd caniatâd cynllunio y tu allan i'r Aneddiadau Allwedd Sylfaenol ac Allweddol.

Cwblhau:

Mae'r dangosydd hwn yn gofyn am y gyfran leoliad ganlynol o gwblhau:

- Setliad Allwedd Sylfaenol – 20%
- Aneddiadau Allweddol – 27%
- Aneddiadau – 28%
- Safleoedd Tir Llwyd a Ddyrannwyd – 0%

Mae canran (a nifer) y cwblhau fesul haen setliad ar gyfer y blynyddoedd ers mabwysiadu'r CDLI wedi'i nodi yn y tabl isod:

Blwyddyn	Cyfanswm nifer yr unedau	% o fewn Anheddiad Cynradd (nifer)	% o fewn Anheddiad Allwedd (nifer)	% o fewn Anheddiad (nifer)	% o fewn Tir llwyd a ddyrrannwyd (nifer)
2013/14	64	0 (0)	0 (0)	45 (29)	0 (0)
2014/15	45	0 (0)	14 (6)	16 (7)	0 (0)
2015/16	58	9 (5)	9 (5)	54 (31)	0 (0)
2016/17	52	6 (3)	8 (4)	61 (32)	0 (0)
2017/18	203	7 (14)	56 (114)	23 (47)	0 (0)
2018/19	89	2 (2)	47 (41)	31 (27)	0 (0)
2019/20	30	10 (3)	6.5 (2)	30 (9)	0 (0)
2020/21	67	78 (52)	9 (6)	1 (1)	0 (0)
2021/22	59	90 (53)	0 (0)	3 (5)	0 (0)
2022/23	69	36 (25)	1 (1)	32 (22)	0 (0)
2023/24	15	46 (7)	26 (4)	0 (0)	0 (0)
2024/25	28	82 (23)	4 (1)	2 (7)	0 (0)
CYFANSWM	779	32%	31%	37%	0%

3 oed. Cyfanswm	112	61%	7%	32%	0%
----------------------------	-----	-----	----	-----	----

Mae'r fframwaith monitro yn nodi y bydd yr asesiad yn cael ei sbarduno ar gyfer y dangosydd hwn os bydd llai na 50% o gwblhau anheddau yn digwydd o fewn y Prif Anheddiad Allweddol a'r Aneddiadau Allweddol dros gyfnod o 3 blynedd. Mae'r tabl uchod yn dangos bod y cwblhau yn Anheddiad Allweddol Cynradd Aberhonddu wedi aros yn uchel yn ystod y 3 blynedd diwethaf, dros lefelau targed.

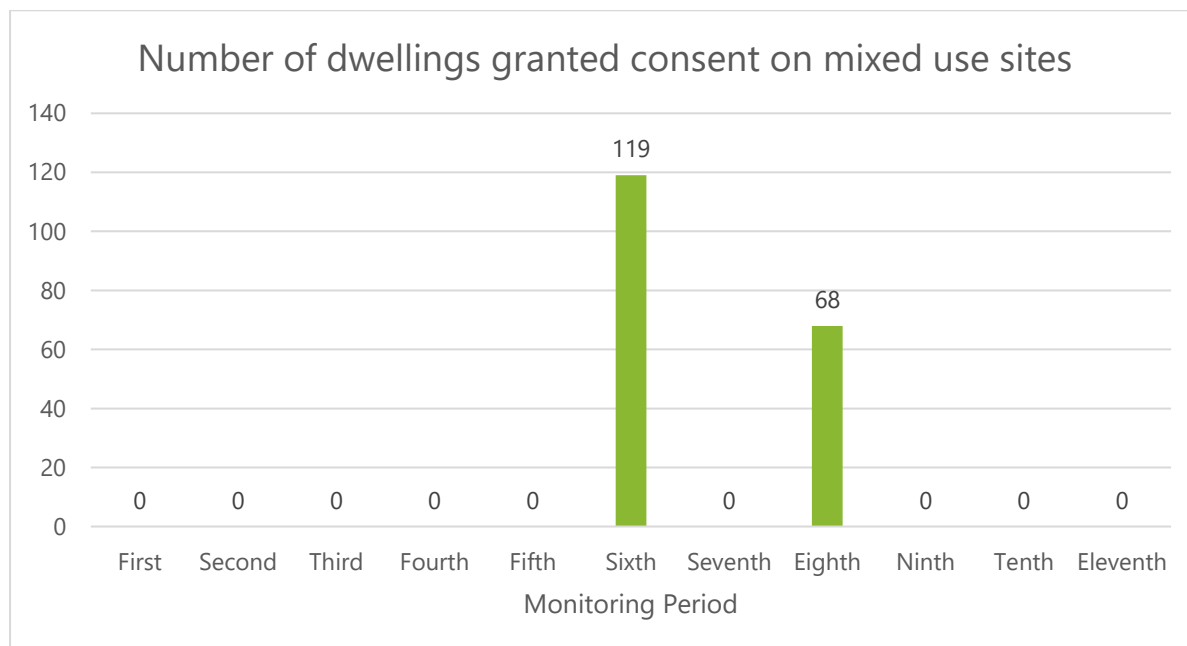
Dylid nodi nad yw'r data cwblhau yn cydberthyn yn arbennig o dda â'r data caniatâd. I'r perwyl hwn, awgrymir bod gan elfen cwblhau'r dangosydd hwn gwmpas cyfyngedig y tu hwnt i ddibenion 'er gwybodaeth'.

Argymhellion:

Er bod y cyfnod ar gyfer y dangosydd hwn wedi'i gwblhau, mae angen parhau i fonitro'r dangosydd.

Statws	Parhau i Fonitro
---------------	-------------------------

Ffigur 4 – Nifer yr anheddau a gafodd ganiatâd ar safleoedd defnydd cymysg

Sylwadau:

Caniatawyd caniatâd cynllunio llawn ar apêl ar gyfer 119 o anheddau a chyfleusterau cyflogaeth ar dir yn Ffordd Cerrigcochion, Penlan, Aberhonddu.

Mae caniatâd cynllunio amlinellol wedi'i roi ar gyfer nifer dangosol o 68 o anheddau a chyfleusterau cyflogaeth yn Hen Wersyll y Fyddin, Cwrt-y-Gollen (CS66). Mae caniatâd hefyd wedi'i roi ar gyfer 15 o gartrefi ar y safle 'SALT 037 – Estyniad arfaethedig i T9, Talgarth'.

Mae briff datblygu hefyd wedi'i gymeradwyo ar gyfer CS111 – Hen Ysbyty Canolbarth Cymru, Talgarth (125).

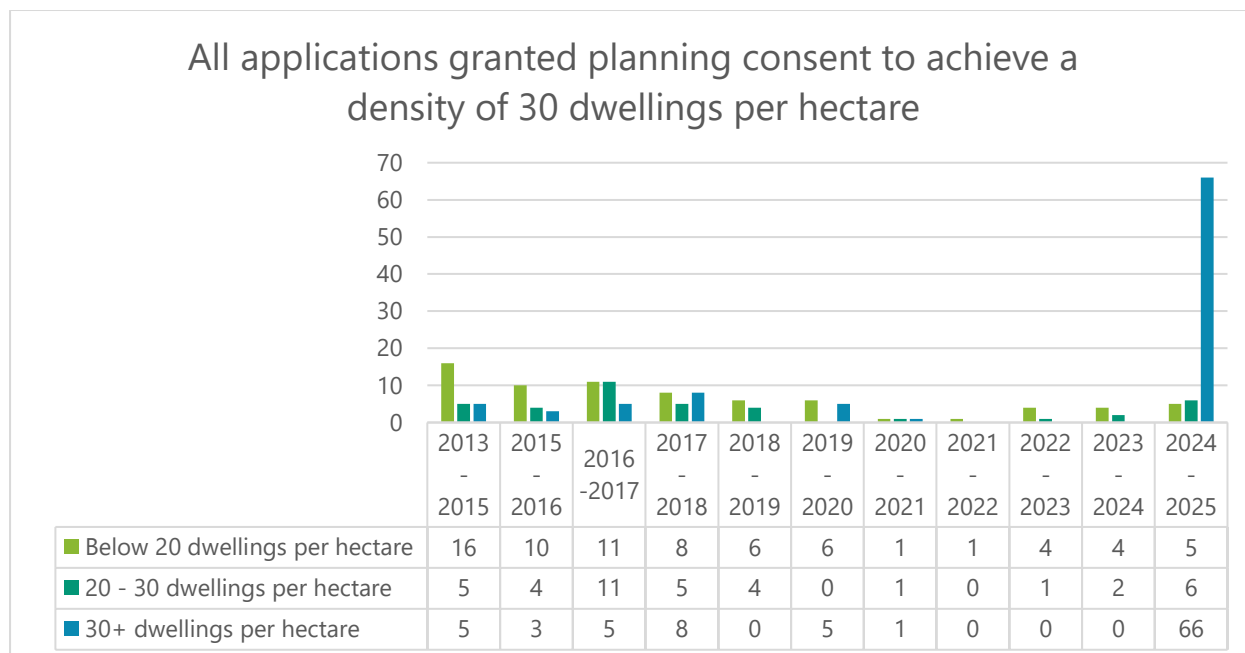
Argymhelliad:

Nid oes sbardun asesu ar gyfer y dangosydd hwn. Yn unol â hynny, bydd hyn yn cael ei fonitro dros weddill cyfnod y cynllun.

Statws

Parhau i Fonitro

Ffigur 5 – Pob cais a roddodd ganiatâd cynllunio i gyflawni dwysedd o 30 annedd yr hectar

Sylw:

Mae Polisi 61 o'r Cynllun Datblygu Lleol yn ymwneud â dwysedd anheddau ac yn nodi:

"Bydd angen datblygu pob datblygiad preswyl ar isafswm dwysedd o 30 annedd i'r hectar, lle mae hyn yn gydnaws â chymeriad presennol yr ardal.

Dim ond lle profir na ellir cyflawni'r dwysedd hwn oherwydd ymgorffori mesurau i wella cynaliadwyedd y cynllun, na ellir ei leoli ar dir y tu allan i'r dyraniad, y bydd lefelau llai na'r isafswm targed yn cael eu caniatáu."

Mae rhywfaint o hyblygrwydd yn y polisi hwn a fyddai'n caniatáu i ddatblygiad gael ei gymeradwyo ar lefel o ddwysedd o dan 30 annedd yr hectar, megis cymeriad yr ardal gyfagos. Ar ben hynny, bu achosion lle cytunwyd ar lefel is o ddwysedd oherwydd amodau annormal ar y safle - topograffeg a chyfyngiadau mynediad, er enghraifft.

Argymhellwyd yn yr Adroddiad ar gyfer y cyfnod monitro cyntaf:

"Mae'r dangosydd yn awgrymu nad yw'r polisi hwn yn cael ei weithredu'n gyfan gwbl yn ôl yr angen. Fodd bynnag, rhaid nodi bod hyblygrwydd o fewn y polisi sy'n caniatáu i ddatblygiad ddigwydd ar ddwysedd o dan 30 annedd yr hectar. Yn unol â hynny, mae angen ymchwil bellach mewn perthynas â'r canlynol:

- *Ymchwilio i nifer y safleoedd a ddyrannwyd sydd wedi cael caniatâd cynllunio ar ddwysedd o dan 30 annedd yr hectar*
- *Penderfynu ar y rhesymau penodol dros ganiatáu lefel is o ddwysedd annedd*

Yn dibynnu ar ganlyniadau'r ymchwiliad hon, efallai y bydd yn ofynnol i Swyddogion Rheoli Datblygu ac Aelodau'r Awdurdod gael hyfforddiant ychwanegol mewn perthynas â gofynion Polisi 61. Ystyriaeth arall fydd datblygu darn ychwanegol o Ganllawiau Cynllunio Atodol i fynd i'r afael â'r mater o ddwysedd anheddau a chymysgedd ar ddyraniadau tai a defnydd cymysg."

Yn dilyn yr argymhelliad hwn, cynhaliwyd archwiliad o'r cynigion cais perthnasol, a phenderfynwyd bod pob un yn dod o fewn goddefgarwch Polisi 61. Hynny yw, mae'n rhesymol awgrymu mai dim ond ar gyfer cynigion datblygu o dan ddwysedd o 30dph y rhoddwyd caniatâd cynllunio mewn achosion lle na ellid ei gyflawni neu na fyddai dwysedd 30+dph yn gydnaws ag amgylchoedd y safle penodol.

Er gwaethaf hyn, rhoddwyd hyfforddiant i Swyddogion Rheoli Datblygu gan y Tîm Strategaeth a Pholisi i sicrhau bod y polisi yn cael ei ddehongli'n briodol.

Argymhelliad:

Mae'r dangosydd yn awgrymu nad yw'r polisi hwn yn cael ei weithredu fel yr angen. Fodd bynnag, rhaid nodi bod hyblygrwydd o fewn y polisi sy'n caniatáu i ddatblygiad ddigwydd ar ddwysedd o dan 30 annedd yr hectar.

Statws	Ymchwiliad Polisi
---------------	--------------------------

Ffigur 6 – Targed canran Tai Fforddiadwy

Targed canran Tai Fforddiadwy	
Cyfnod Monitro	Mynegai Prisiau Tai y Gofrestrfa Tir (Merthyr Tudful) (%)
Cyntaf	Cynnydd o 13%
Ail	Gostyngiad o 1.75%
Trydydd	Cynnydd o 1.4%
Pedwerydd	Cynnydd o 1.3%
Pumed	Cynnydd o 0.2%
Chweched	Cynnydd o 5.23%
Seithfed	Gostyngiad o 11.1%
Wythfed	Cynnydd o 22.7%
Nawfed	Cynnydd o 22.7%
Degfed	Gostyngiad o 11.6%
Unfed ar ddeg	Gostyngiad o 2.5%

Sylw:

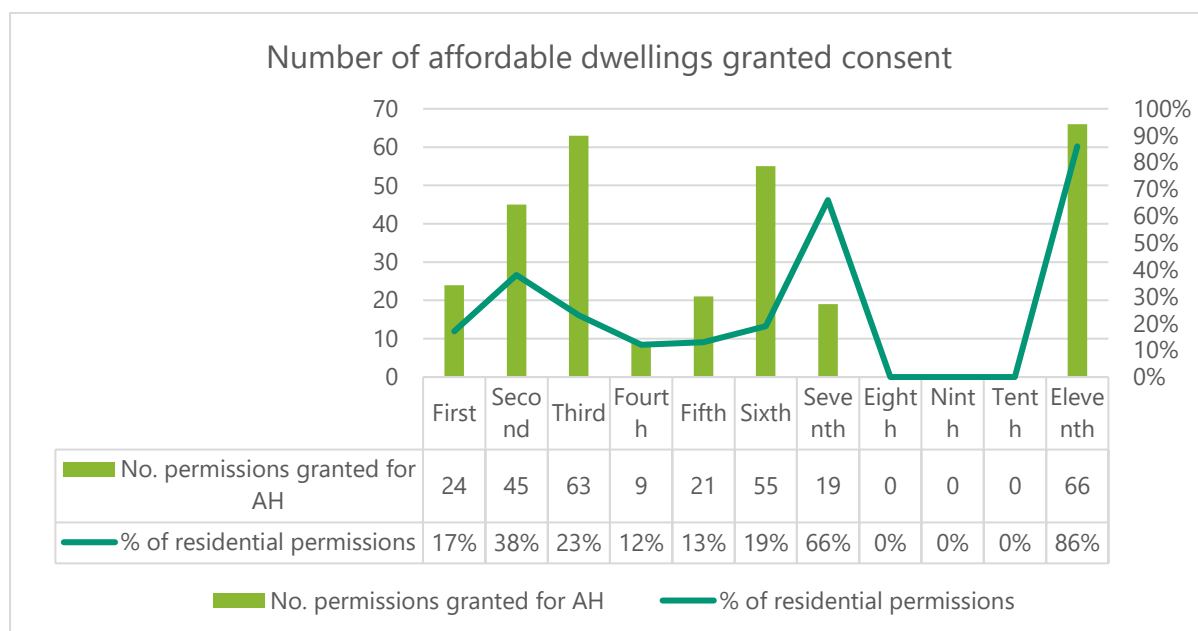
Y sbardun asesiad ar gyfer y dangosydd hwn yw newid o 2.5% ym mhrisiau tai yn ardal is-farchnad Blaenau'r Dyffryn a newid o 5% ar draws gweddill ardal y Parc Cenedlaethol.

Argymhelliad:

O ystyried bod data'r Gofrestrfa Tir, ynghyd â data'r Pecyn Cymorth Arfarnu Datblygu, yn awgrymu cynnydd cyffredinol sylweddol ym mhrisiau tai yn ardal Blaenau'r Cymoedd, bydd angen i'r Awdurdod ystyried profion hyfywedd ychwanegol gyda'r bwriad o addasu'r targedau cyfraniadau Tai Fforddiadwy (os yw'n briodol) fel rhan o ddatblygu'r Cynllun Datblygu Lleol newydd.

Statws	Ymchwil Polisi
---------------	-----------------------

Ffigur 7 – Nifer yr anheddau fforddiadwy y rhoddwyd caniatâd iddynt

Cyfnod Monitro	Na. caniatâd a roddwyd ar gyfer AH	% y caniatâd preswyl	Yn erbyn dangosydd perfformiad o 47 AH caniatâd y flwyddyn (+/- 30%)
Cyntaf	24	17%	-23
Ail	45	38%	-2
Trydydd	63	23%	+16
Pedwerydd	9	12%	-38
Pumed	21	13%	-26
Chweched	55	19%	+8
Seithfed	19	66%	-28
Wythfed	0	0%	-47
Nawfed	0	0%	-47
Degfed	0	0%	-47
Unfed ar ddeg	66	86%	+19

Sylw:

Y targed ar gyfer y dangosydd hwn yw 47 o anheddau Tai Fforddiadwy i gael caniatâd cynllunio y flwyddyn (+/- 30%). Mae yna hefyd sbardun asesiad o lai na 38 o anheddau Tai Fforddiadwy yn cael eu darparu bob blwyddyn am 3 blynedd yn olynol.

Rhoddwyd caniatâd cynllunio ar gyfer 55 o gartrefi fforddiadwy yn ystod 2019/20 a 19 o gartrefi fforddiadwy yn 2020/21, ac yn fwy diweddar, rhoddwyd caniatâd cynllunio ar gyfer 66 o fflatiau cynllun gofal ychwanegol, wedi'u lleoli ar safle tir llwyd yn Aberhonddu.

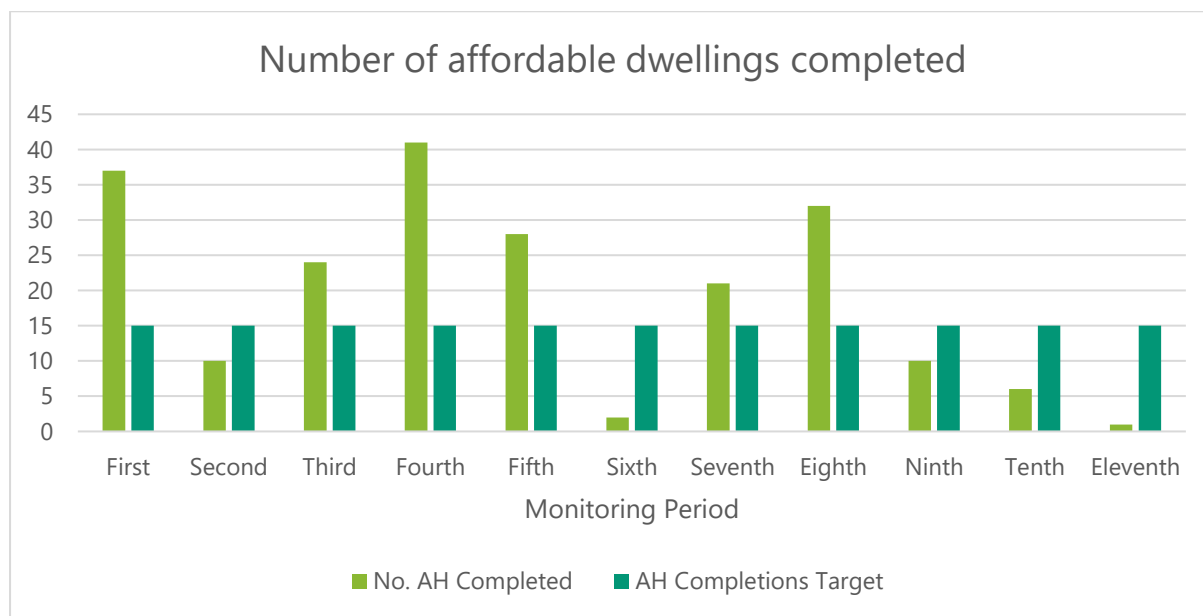
Ffactorau sy'n debygol o effeithio ar ddarparu tai fforddiadwy yn gyson oherwydd y sefyllfa ffosffad y mae Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn ei wynebu a'r cynnydd mewn costau adeiladu.

Argymhelliad:

Mae'r dangosydd hwn i'w fonitro am flwyddyn arall.

Statws	Gweithred Angenrheidiol
--------	-------------------------

Ffigur 8 – Nifer yr anheddau fforddiadwy a gwblhawyd

Cyfnod Monitro	Na. AH Wedi'i gwblhau	Targed Cwblhau AH
Cyntaf	37	15
Ail	10	15
Trydydd	24	15
Pedwerydd	41	15
Pumed	28	15
Chweched	2	15
Seithfed	21	15
Wythfed	32	15
Nawfed	10	15
Degfed	6	15
Unfed ar ddeg	1	15

Sylw:

Nid yw'r dangosydd targed o 20 uned wedi'i gyrraedd am y tair blynedd diwethaf yn olynol.

Mae'r ail sbardun asesu yn ei gwneud yn ofynnol i fwy na 15 o anheddau Tai Fforddiadwy gael eu cwblhau bob blwyddyn am dair blynedd yn olynol. Cyfanswm nifer y cwblhau ar gyfer tai fforddiadwy dros y 3 cyfnod monitro diwethaf yw 17 uned, cyfartaledd o ychydig dros 5 y flwyddyn.

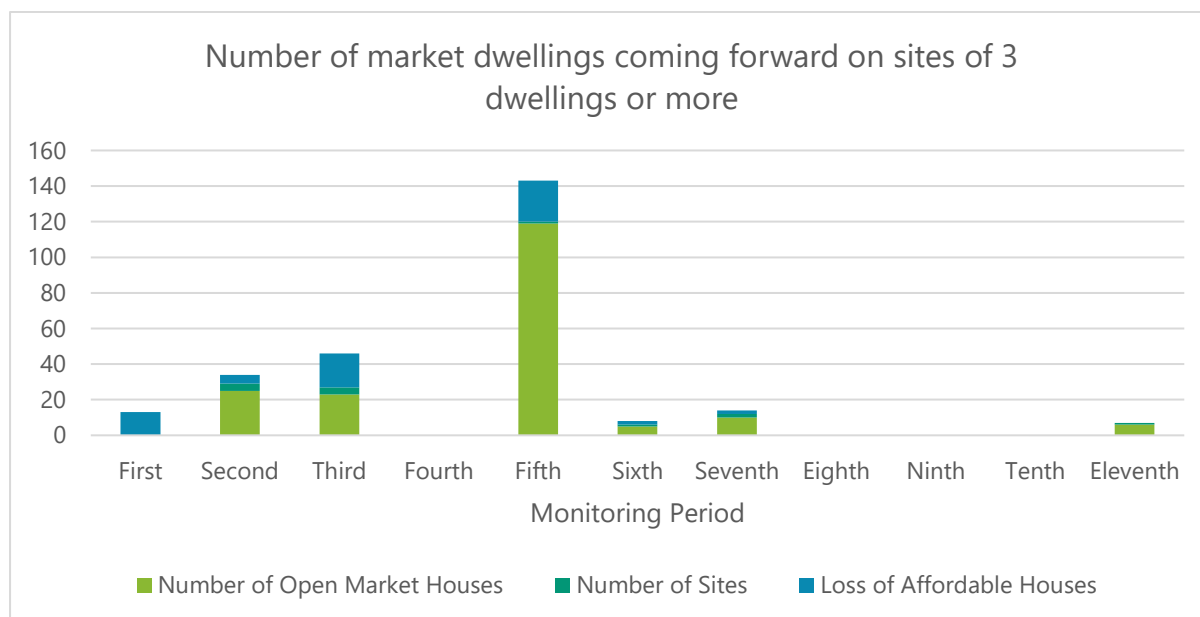
Mae hyn eto yn debygol o fod oherwydd y sefyllfa ffosffad y mae Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn ei wynebu a chynnydd mewn costau adeiladu, a hyd nes y canfyddir ateb neu ddulliau lliniaru, mae'n annhebygol y bydd y targedau a nodir yn y CDLI yn cael eu cyflawni yn yr adroddiadau monitro blynyddol sydd i ddod.

Argymhelliad:

Bydd y dangosydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	Gweithred Angenrheidiol
---------------	--------------------------------

Ffigur 9 – Nifer yr anheddau marchnad sy'n dod ymlaen ar safleoedd o 3 annedd neu fwy

Cyfnod Monitro	Nifer y Tai Marchnad Agored	Nifer o Safleoedd	Colli Tai Fforddiadwy
Cyntaf			13
Ail	25	4	5
Trydydd	23	4	19
Pedwerydd	0	0	0
Pumed	119	1	23
Chwched	5	1	2
Seithfed	10	2	2
Wythfed	0	0	0
Nawfed	0	0	0
Degfed	0	0	0
Unfed ar ddeg	6	1	0

Sylw:

Mae Polisi 28 y CDLI yn ceisio galluogi tai fforddiadwy ar safleoedd lle mae cynnydd net mewn tai ar lefel darged benodol; Fodd bynnag, gwneir darpariaeth o fewn y polisi i alluogi lefel tai fforddiadwy i gael ei leihau o dan y lefelau targed oherwydd tystiolaeth gadarn sy'n dangos nad yw'r lefelau targed yn hyfyw.

Mae'r dangosydd hwn yn ceisio monitro i ba raddau y gall cynlluniau preswyl a ganiateir gyrraedd lefelau targed o dai fforddiadwy. Mae'r dangosydd hwn yn darparu gwybodaeth mewn perthynas â'r bwlch posibl rhwng dyheadau polisi a chyflawni'r farchnad trwy geisio monitro nifer yr unedau tai fforddiadwy a 'gollwyd' oherwydd profion hyfywedd.

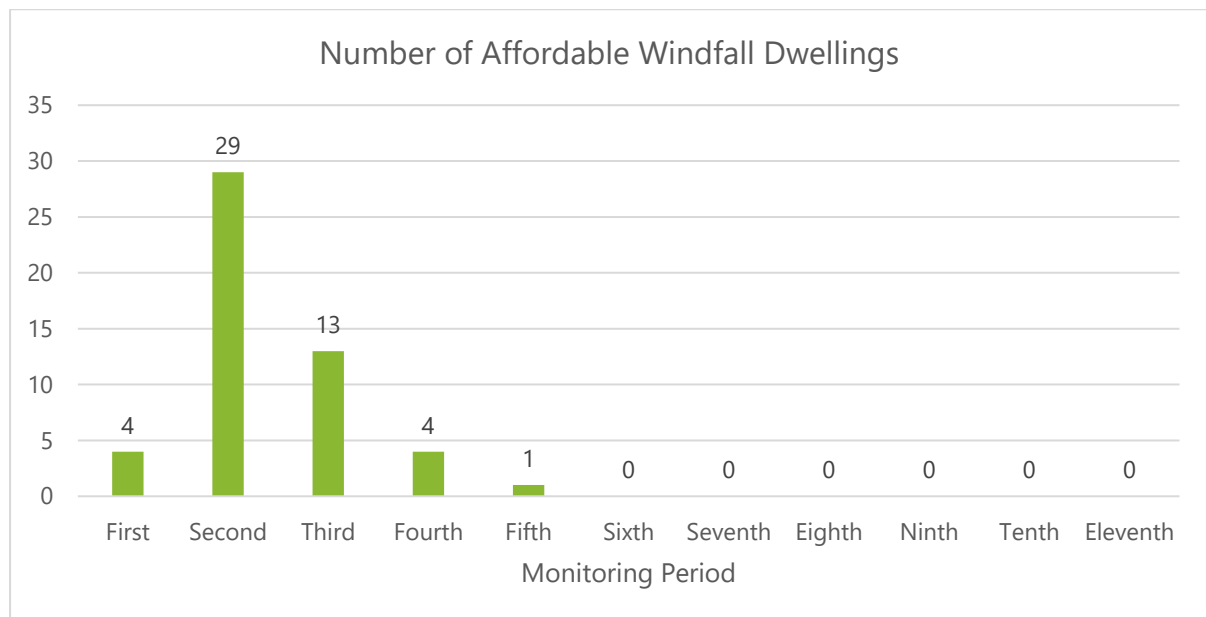
Bydd targedau tai fforddiadwy ar lefel polisi yn cael eu hadolygu fel rhan o'r paratoad CDLI newydd.

Argymhelliad:

Bydd y dangosydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	Parhau i Fonitro
--------	------------------

Ffigur 10 – Nifer yr anheddau fforddiadwy

Sylwadau:

Nid yw'r targed blynyddol o 3 annedd Tai Fforddiadwy yn cael caniatâd cynllunio y flwyddyn wedi'i gyrraedd ers chwe blynedd yn olynol, ac mae hyn yn sbarduno asesiad i'r rhesymau. Er nad yw'r asesiad wedi dechrau eto, mae'r nifer fach o ganiatâd cynllunio a roddwyd yn 2023/24 ar gyfer cartrefi newydd (6 annedd newydd) a 2024/25 (11 cartref newydd) yn dangos efallai na fydd y duedd hon yn benodol i Ganiatâd Windfall Fforddiadwy.

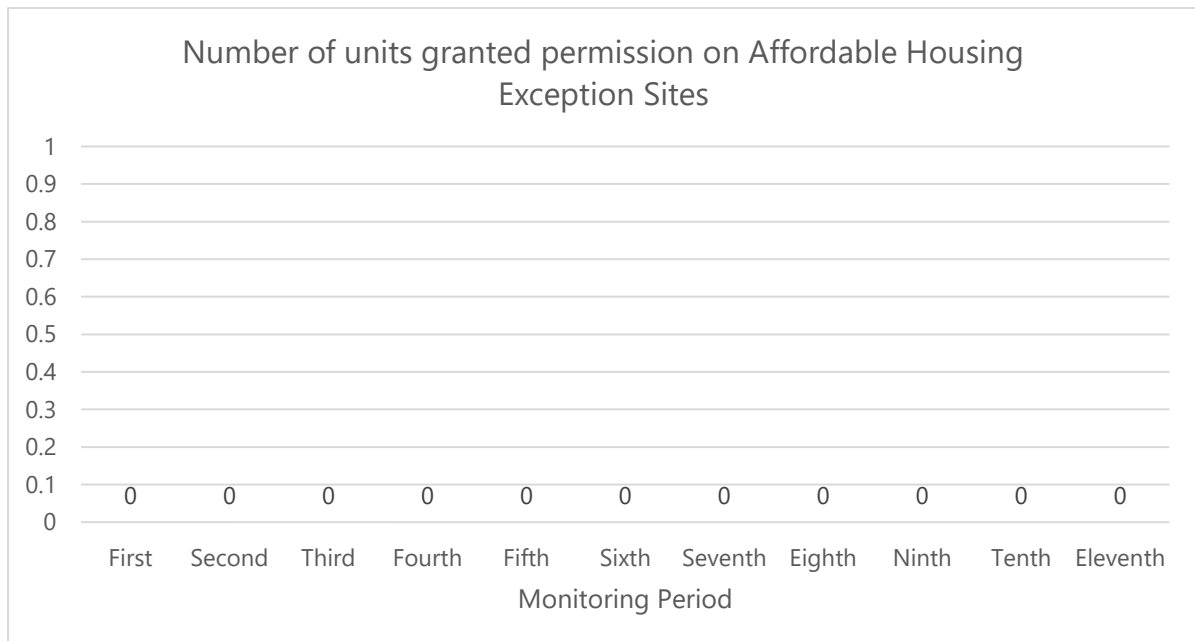
Yn y cyfnod monitro hwn, rhoddwyd caniatâd cynllunio i 0 anheddau fforddiadwy windfall.

Argymhellion:

Bydd y dangosydd yn parhau i gael ei fonitro, a bydd asesiad yn cael ei wneud o'r rhesymau pam nad yw'r targed blynyddol o 3 annedd Fforddiadwy yn cael caniatâd cynllunio y flwyddyn wedi'i gyrraedd yn unrhyw un o'r 3 blynedd flaenorol.

Er bod amodau'r farchnad anffafriol yn debygol o fod yn ffactor arwyddocaol yn natblygiad tai fforddiadwy windfall, rhaid nodi hefyd y bydd y mater ffosffad a'r costau adeiladu yn ffactorau cymhlethu yn erbyn cyflawni'r targed hwn.

Ffigur 11 – Nifer yr anheddau fforddiadwy ar safleoedd eithriad

Sylwadau:

Er nad yw'r targed blynyddol o 4 anedd fforddiadwy yn cael caniatâd cynllunio wedi'i gyrraedd, dylid nodi nad yw hyn oherwydd gwrthod unrhyw gais cynllunio. Ni dderbyniwyd unrhyw geisiadau 'safle eithriad' yn ystod y cyfnod, a all fod y tu hwnt i reolaeth yr Awdurdod. Yn unol â hynny, o ystyried ei fod yn ymwneud â 'datblygiad eithriadol,' rhoddir ystyriaeth a fydd y dangosydd hwn yn cael ei fonitro yn y dyfodol.

Gweler hefyd y sylwebaeth uchod sy'n ymwneud â safleoedd tai fforddiadwy windfall, amodau'r farchnad a'r argyfwng ffosffad.

Argymhellion:

Parhewch i fonitro ond ystyriwch a ddylai'r dangosydd hwn barhau i gael ei fonitro yn y dyfodol.

Ffigur 12 – Meddianna'r safle Sipsiwn a Theithwyr a ddyrannwyd

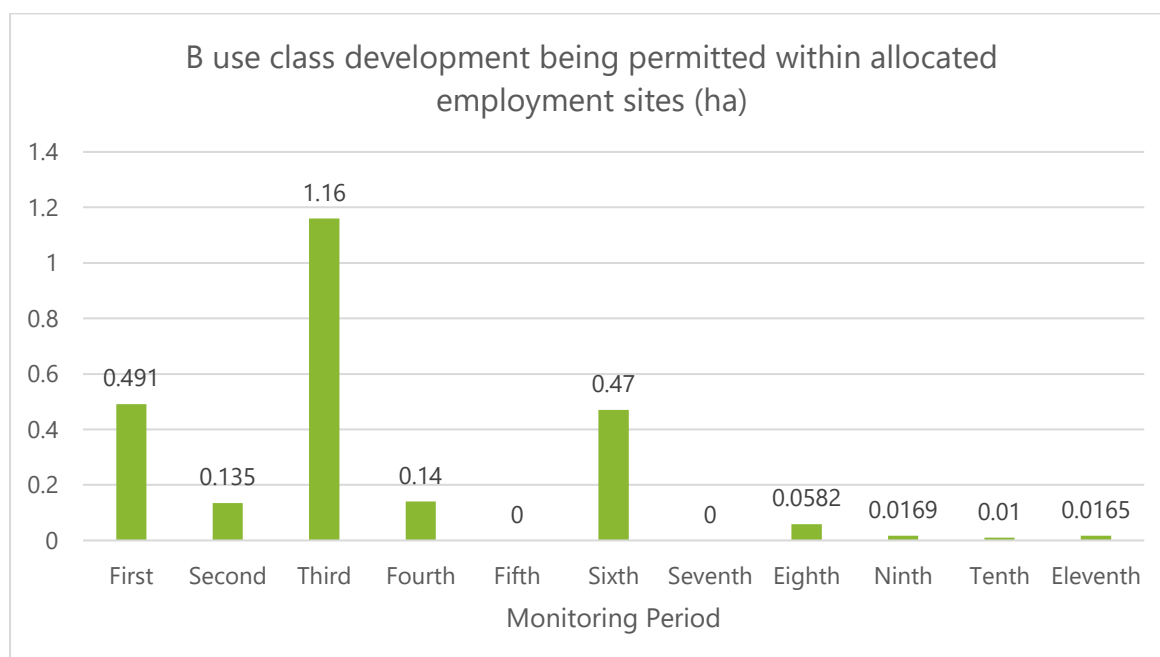
Meddiannu'r safle Sipsiwn a Theithwyr a ddyrannwyd	
Mae'r safle Sipsiwn a Theithwyr wedi'i ddatblygu a'i feddiannu gan y teulu.	
Sylw: Yn dilyn rhoi caniatâd cynllunio ar 27 Mawrth 2012 ar gyfer safle arfaethedig parhaol Sipsiwn a Theithwyr, datblygwyd y 14 cae a gafodd ganiatâd.	
Argymhelliad: Roedd y fframwaith monitro yn ei gwneud yn ofynnol i'r safle hwn gael ei feddiannu erbyn 2017. Mae'r safle eisoes wedi'i ddatblygu a'i feddiannu felly nid oes angen monitro pellach.	
Statws	Wedi'i gwblhau yn ystod y cyfnod monitro blaenorol

Ffigur 13 – Canllawiau Cynllunio Atodol

Canllawiau Cynllunio Atodol
Cynhyrchwyd Canllawiau Cynllunio Atodol mewn perthynas â'r canlynol: • Strategaeth Tai Fforddiadwy • CCA Tai Fforddiadwy • Strategaeth Rhwymedigaethau Cynllunio • CYD LP1: Datblygiad Priodol yng Nghefn Gwlad • Atodiad i CYD LP1: Datblygiad Priodol yng Nghefn Gwlad
Sylw: Yn unol â gofynion y Fframwaith Monitro Cynlluniau Datblygu Lleol, mae'r Aelodau wedi cymeradwyo'r Canllawiau Cynllunio Atodol uchod. Mae'r dogfennau canllawiau hyn yn ystyried ac yn mynd i'r afael â'r 6 Canllawiau Cynllunio Atodol y cyfeirir atynt yn adran 'Darparu Tai' o'r Fframwaith Monitro Cynlluniau Datblygu Lleol.
Argymhelliad: Mae'r Canllawiau Cynllunio Atodol perthnasol wedi'u cwblhau. Yn unol â hynny, nid oes angen monitro pellach.

Lles Economaidd

Ffigur 14 – Datblygu Tir Cyflogaeth

Sylwadau:

Y sbardun ar gyfer asesu mewn perthynas â'r dangosydd hwn yw bod llai na 0.5 hectar o dir cyflogaeth a ddyrannwyd yn cael ei ddatblygu erbyn 2017 a 0.75 hectar erbyn diwedd cyfnod y Cynllun. Fel y cyfeirir ato uchod, rhoddwyd caniatâd cynllunio i gyfanswm o 2.49 hectar o dir cyflogaeth ar gyfer defnyddiau B1, B2 a B8 yn ystod y cyfnod monitro.

I gefnogi'r Adolygiad o'r Cynllun Datblygu Lleol a ddechreuodd ym mis Rhagfyr 2017, comisiynodd yr Awdurdod waith casglu tystiolaeth i ddechrau ar ffurf Adolygiad Tir Cyflogaeth cynhwysfawr. Bydd hyn yn ddarn allweddol o dystiolaeth ar gyfer yr Adolygiad a bydd yn nodi opsiynau sy'n ymwneud â'r lefel ofynnol o dir cyflogaeth newydd sy'n ofynnol i'w ddyrannu ar gyfer y cyfnod CDLI newydd, er y bydd angen diweddarau hyn pan fyddwn yn dechrau'r adolygiad o'r CDLI (disgwyl dechrau erbyn Hydref 2025 ar ôl i ni dderbyn cytundeb ar ein Cytundeb Cyflawni).

Paratowyd asesiadau pellach (*Asesiad o Anghenion Safleoedd Cyflogaeth ac Adeiladau Canolbarth Cymru a Chynllun Gweithredu*) i lywio portffolio Bargaen Twf Canolbarth Cymru.

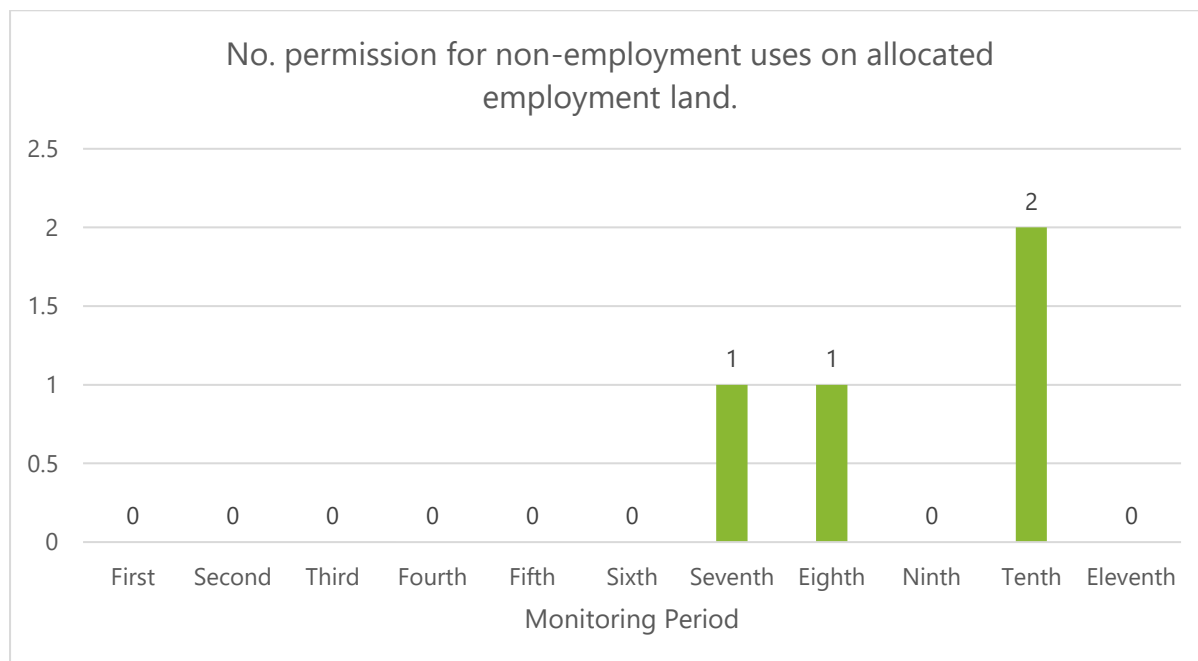
Argymhellion:

Mae'r dangosydd hwn yn gofyn am o leiaf 0.5ha o dir cyflogaeth i gael ei ddatblygu erbyn 2017, a 0.75 hectar dros gyfnod y Cynllun. Yn unol â hynny, mae gofynion y dangosydd hwn wedi'u bodloni.

Statws

Wedi'i gwblhau yn ystod y cyfnod monitro blaenorol

Ffigur 15 – Tir Colli Cyflogaeth

Cyfnod Monitro	Na. Hawliau	Cyfeirnod ceisiadau cynllunio:	Disgrifiad	Lleoliad
Cyntaf	0			
Ail	0			
Trydydd	0			
Pedwerydd	0			
Pumed	0			
Chwched	0			
Seithfed	1	20/18408/FUL	Newid defnydd o B8 i D2 (Campfa)	Ystâd Ddiwydiannol Ffrwdgrech, Aberhonddu
Wythfed	1	21/19880/FUL	Newid defnydd o B8 i D1 (Milfeddygon)	Ystâd Ddiwydiannol Ffrwdgrech, Aberhonddu
Nawfed	0			
Degfed	2	23/21967/FUL 23/22408/FUL	Newid defnydd o B2 i Sui Generis (Gorsaf yr Heddlu)Newid defnydd o B1 i A1 (Manwerthu)	Ystâd Ddiwydiannol Ffrwdgrech,

				Aberhonddu Ystâd Elvicta, Crucywel
Unfed ar ddeg	0			

Sylwadau:

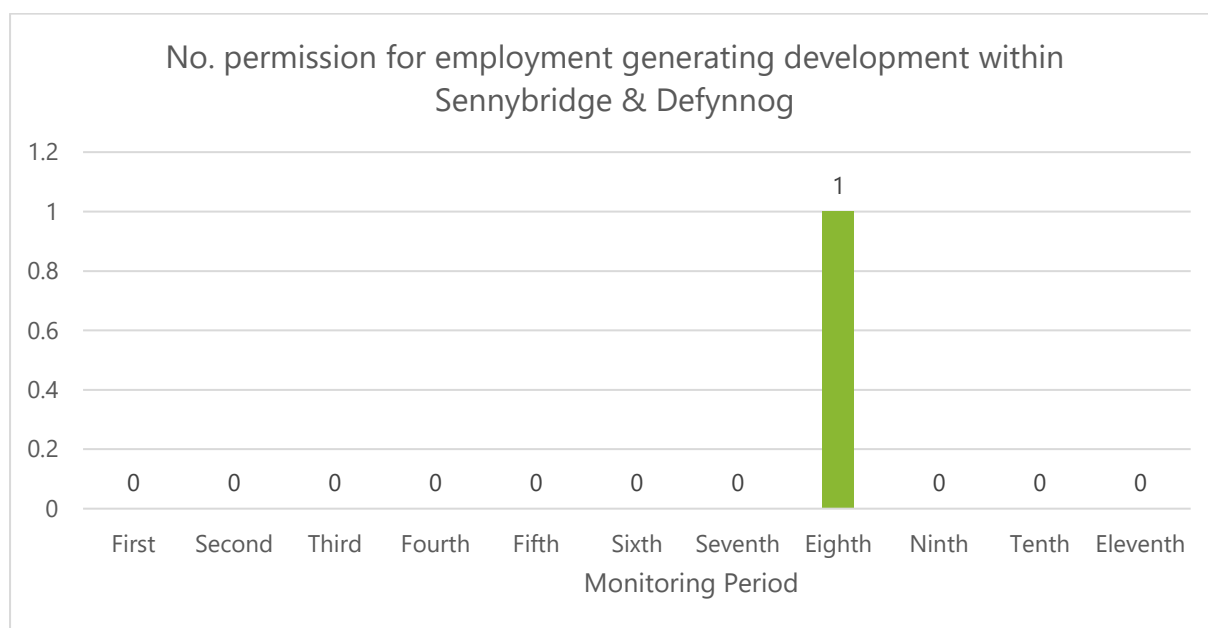
Dim.

Argymhellion:

Y sbardun ar gyfer asesu ar gyfer yr arwydd hwn yw 1 cais yn cael caniatâd cynllunio ar dir cyflogaeth presennol ar gyfer defnyddiau tir nad ydynt yn gyflogaeth. Rhoddwyd 4 caniatâd gyda cholli unedau dosbarth B. Yn unol â hynny, bydd y dangosydd hwn yn parhau i gael ei fonitro a bydd yn destun Ymchwil Polisi.

Statws	Ymchwil Polisi
---------------	-----------------------

Ffigur 16 – Datblygiad cyflogaeth ym Mhonsenni a Defynnog

Sylwadau:

Cynhwyswyd y dangosydd hwn oherwydd bod safle cyflogaeth arfaethedig wedi'i ddyrannu yn cael ei dynnu'n ôl o'r Cynllun Datblygu Lleol gan y tirlfeddiannwr yn ystod yr Arholiad. Byddai asesiad yn cael ei sbarduno os na roddir caniatâd cynllunio i 1.43 hectar o dir cyflogaeth o fewn neu y tu hwnt i anheddiad Senni a Defynnog erbyn 2017.

Dylid nodi bod Adolygiad Tir Cyflogaeth yr Awdurdod wedi nodi gofyniad i ddarparu 1.46ha o dir cyflogaeth ar gyfer ardal gyfan y Parc Cenedlaethol hyd at ddiwedd cyfnod y Cynllun.

Rhodddwyd un caniatâd ar gyfer datblygu creu cyflogaeth ym Mhonsenni a Defynnog o fewn yr Wythfed cyfnod monitro, gan arwain at 0.12ha o ddefnydd B8 (Cyf: 20/19074/FUL - Newid arfaethedig i'r defnydd o'r iard a'r ysgubor bresennol o Ddefnydd Amaethyddol (Sui Generis) i Ddefnydd Cymysg o Amaethyddiaeth a storio a dosbarthu B8 (porthiant anifeiliaid a dillad gwely) a gosod hopran bwyd anifeiliaid).

Argymhellion:

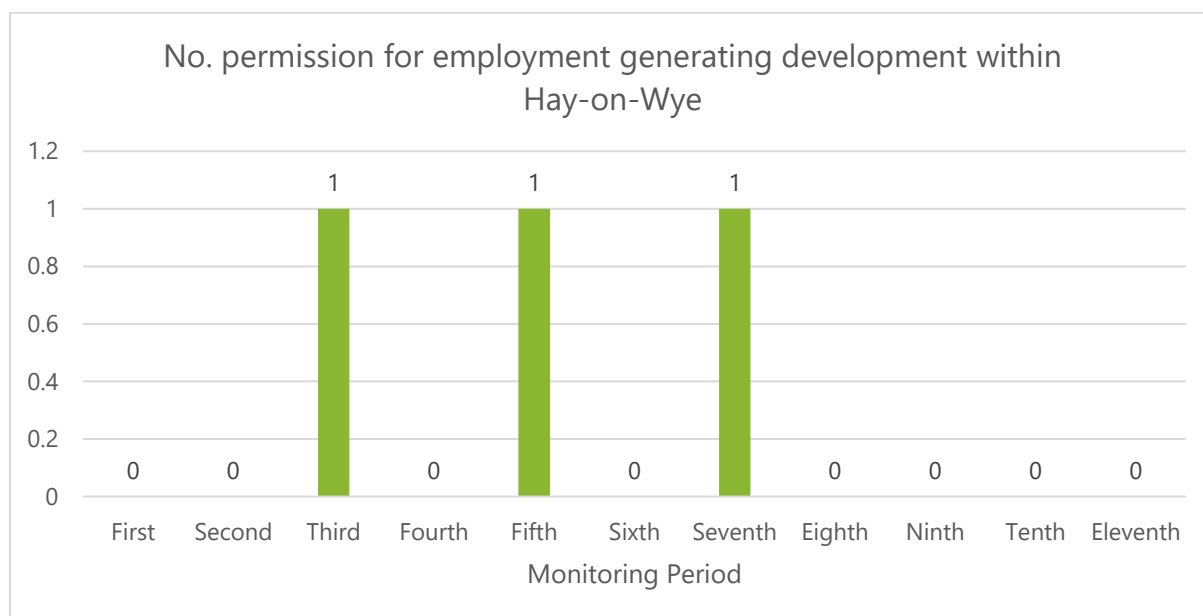
Bydd y dangosydd yn cael ei fonitro am flwyddyn arall neu nes bod y targed monitro wedi'i gyrraedd.

Bydd y mater hefyd yn cael ei drafod trwy baratoi'r CDLI newydd.

Statws

Parhau i Fonitro

Ffigur 17 – Datblygu cyflogaeth yn y Gelli Gandryll

Sylwadau:

Roedd y caniatâd a roddwyd o fewn y seithfed cyfnod monitro yn cynnwys newid defnydd o breswyl llawr 1af i ddefnydd busnes B1. Arweiniodd hyn at 0.0088ha ychwanegol o dir cyflogaeth ychwanegol (cyf: 20/19309/FUL). Roedd y caniatâd a roddwyd o fewn y pumed cyfnod monitro yn cynnwys newid defnydd o hen fanc (A2) i ran fusnes (B1) a rhannol breswyl (C3).

Cynhwyswyd y dangosydd hwn oherwydd caniatâd cynllunio yn cael ei roi ar gyfer defnydd cymunedol ar dir a ddyrannwyd at ddefnydd cyflogaeth cyn mabwysiadu'r CDLI. Byddai asesiad yn cael ei sbarduno os na roddir caniatâd cynllunio i 0.6 hectar o dir cyflogaeth o fewn neu y tu hwnt i anheddiad y Gelli Gandryll erbyn 2017.

Dylid nodi bod Adolygiad Tir Cyflogaeth yr Awdurdod wedi nodi gofyniad i ddarparu 1.46ha o dir cyflogaeth ar gyfer ardal gyfan y Parc Cenedlaethol hyd at ddiwedd cyfnod y Cynllun.

Yn ogystal, cynigir dyrannu dyraniad defnydd cymysg o 4.2 hectar sy'n cynnwys 2.4 hectar o dir cyflogaeth yng Nghynllun Datblygu Lleol Adnau Cyngor Sir Powys. Cyfeirir at y safle fel Tir yn Lôn y Castell Sipsiwn (Cyfeirnod Safle: MUA 1) wedi'i leoli yn union ger ffin anheddiad y Gelli Gandryll. Ystyrir y byddai datblygu'r safle hwn yn bodloni gofynion y dangosydd hwn.

Argymhellion:

Bydd y dangosydd yn cael ei fonitro am flwyddyn arall neu nes bod y targed monitro wedi'i gyrraedd. Bydd y mater hefyd yn cael ei drafod fel rhan o'r CDLI newydd.

Statws	Parhau i Fonitro
---------------	-------------------------

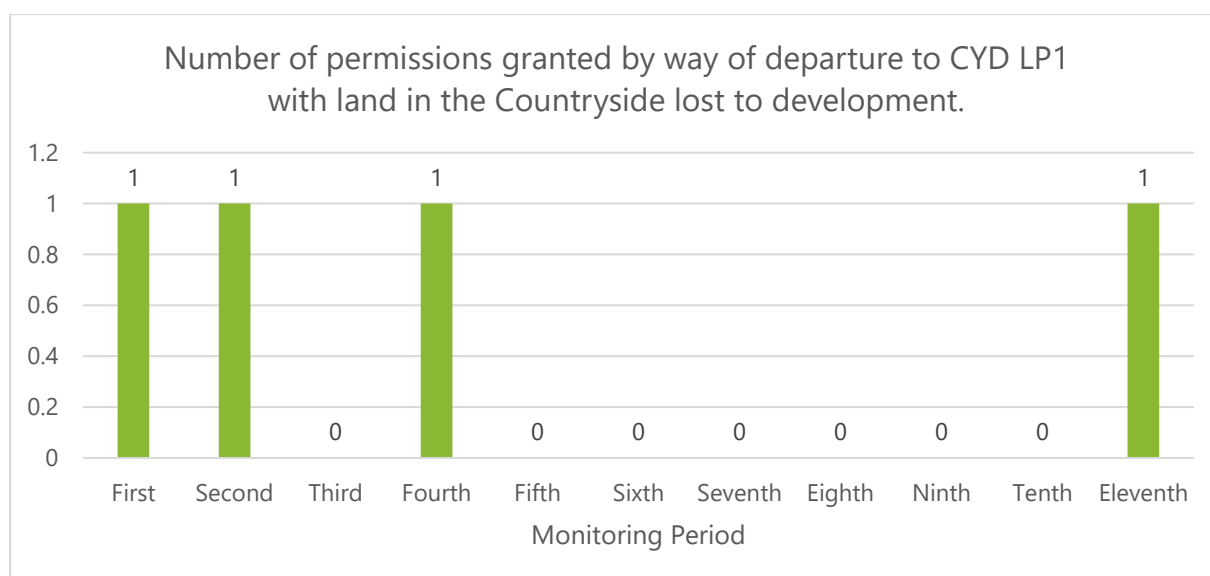
Ffigur 18 – Canllawiau Cynllunio Atodol

Canllawiau Cynllunio Atodol	
Mae'r Aelodau wedi cymeradwyo'r Canllawiau Cynllunio Atodol Arallgyfeirio Ffermydd i'w defnyddio wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio perthnasol.	
Sylw: Dim.	
Argymhelliad: Mae'r Canllawiau Cynllunio Atodol perthnasol wedi'u cwblhau. Yn unol â hynny, nid oes angen monitro pellach.	
Statws	Wedi'i gwblhau yn ystod y cyfnod monitro blaenorol

Monitro Polisi

Diogelu'r Amgylchedd

Ffigur 19 – Tir yng Nghefn Gwlad a gollwyd i ddatblygiad drwy ymadael â CYD LP1

Sylwadau:

Rhodddwyd hyfforddiant i Swyddogion Rheoli Datblygu gan y Tîm Strategaeth a Pholisi yn dilyn y cyfnod monitro cyntaf i sicrhau bod y polisi yn cael ei ddehongli'n briodol.

Er bod y cais hwn wedi'i leoli ar gyrion anheddiad Aberhonddu ac nad yw'n arwain yn uniongyrchol at golli tir cefn gwlad, cymeradwywyd cais diweddar (cyf: 22/21662/FUL) yn y pwyllgor cynllunio ar gyfer cyflogaeth dosbarth defnydd B y tu allan i ffiniau ac ehangder anheddiad. Mae'r penderfyniad hwn yn gwyro oddi wrth Bolisi CYD LP1 a Pholisi 36.

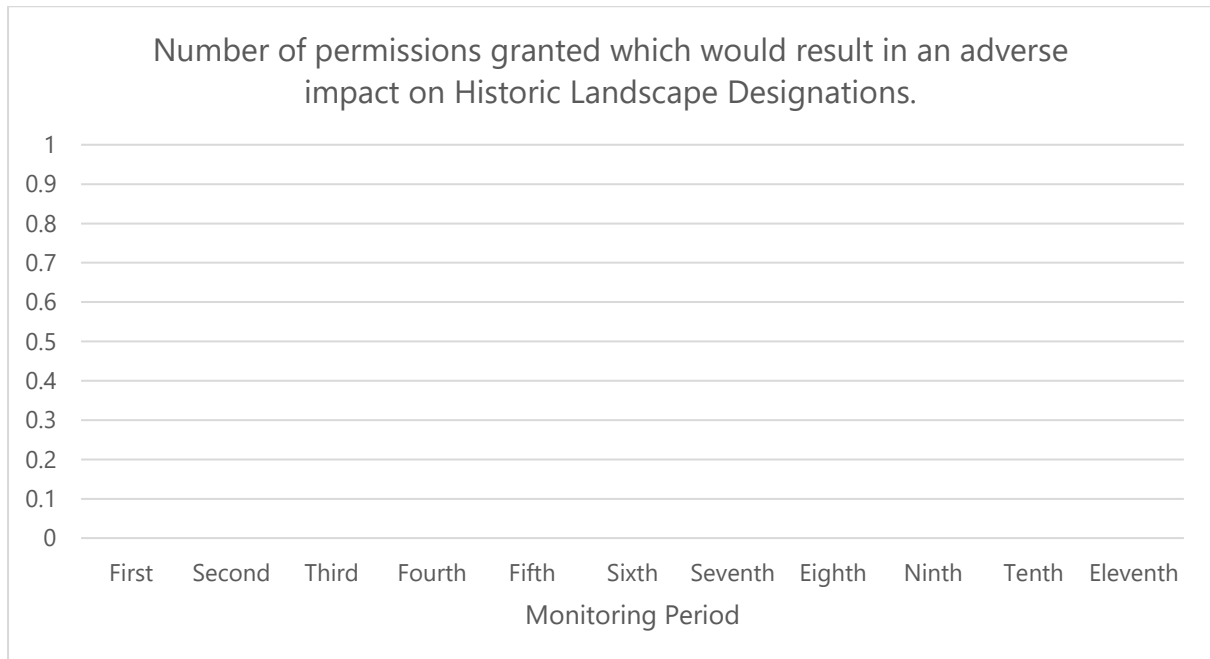
I'r perwyl hwn, dylid nodi bod nifer yr achosion o wro o'r polisi hwn wedi gostwng yn sylweddol ers y cyfnod monitro cyntaf, gyda'r holl ddatblygiadau a ganiateir yng Nghefn Gwlad (fel y'i diffinnir gan y CDLI) yn unol â Pholisi'r CDLI CYD LP1.

Argymhellion:

Argymhellir bod monitro y dangosydd hwn yn parhau.

Statws	Parhau i Fonitro
--------	------------------

Ffigur 20 – Datblygiad sy'n cael effaith andwyol ar ddynodi tirwedd hanesyddol

Sylwadau:

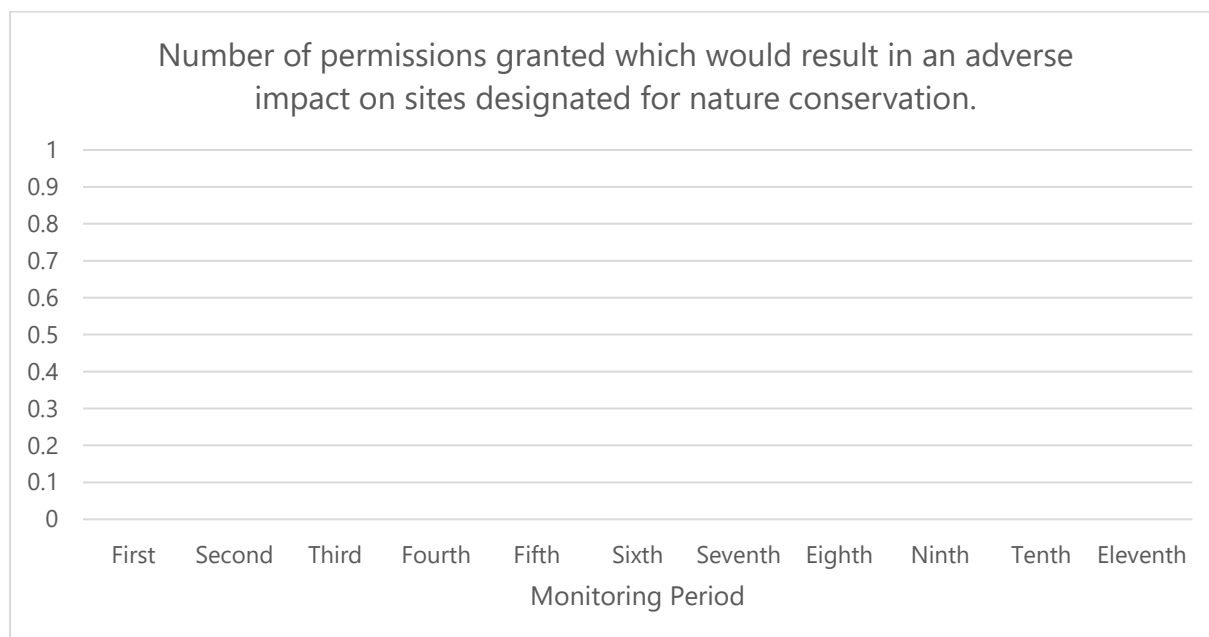
Dim.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	Parhau i Fonitro
--------	------------------

Ffigur 21 – Datblygiad sydd ag effaith andwyol ar safleoedd dynodedig ar gyfer cadwraeth natur

Sylwadau:

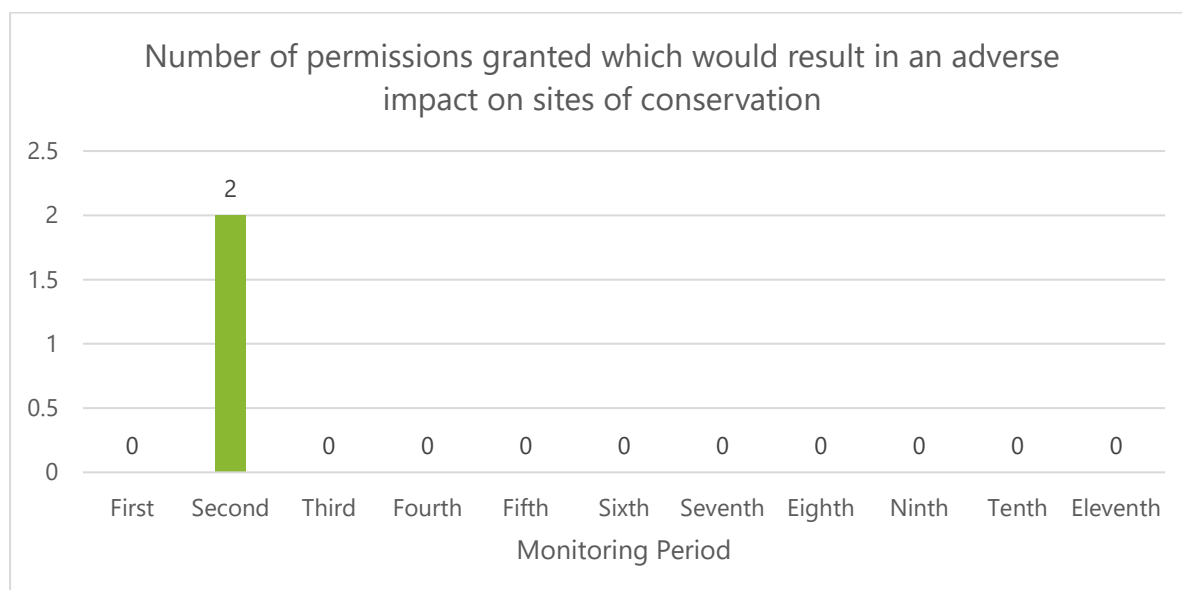
Dim.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro, yn enwedig o ystyried Asesiad Cydymffurfiaeth Cyfoeth Naturiol Cymru o ACA Afonydd Cymru yn erbyn Targedau Ffosfforws (Adroddiad Tystiolaeth 489), sy'n cael effaith sylweddol ar y cwmpas i'w ddatblygu mewn llawer o'r Parc Cenedlaethol.

Statws	Parhau i Fonitro
--------	------------------

Ffigur 22 – Datblygiad sydd ag effaith andwyol ar safleoedd dynodedig ar gyfer treftadaeth a chadwraeth adeiladau.

Sylwadau

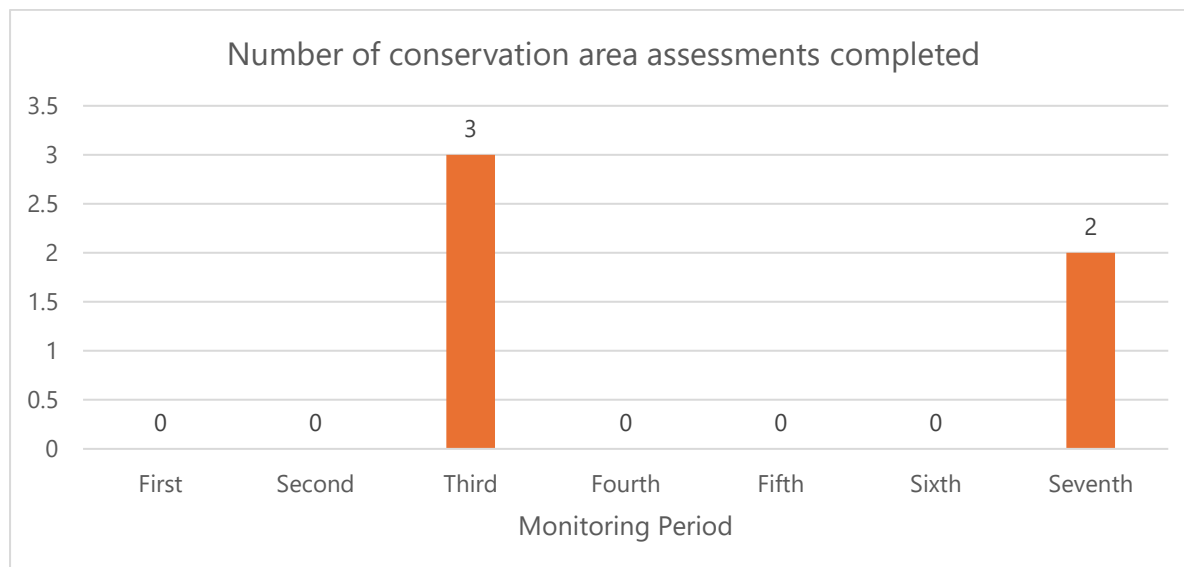
Yn ystod yr ail gyfnod monitro, rhoddwyd dau ganiatâd cynllunio a fyddai'n cael effaith andwyol ar safleoedd ar gyfer treftadaeth a chadwraeth adeiladau (Ardal Gadwraeth Aberhonddu ac Eglwys Gadeiriol Aberhonddu), pob un yn cael ei ystyried yn dderbyniol ar gydbwysedd gan Bwyllgor Cynllunio'r Awdurdod.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	Parhau i Fonitro
--------	------------------

Ffigur 23 – Nifer yr Ardaloedd Cadwraeth sydd ag asesiadau cyfredol

Sylwadau:

Yn dilyn ymgynghoriad, cymeradwywyd Arfarniadau Ardal Gadwraeth Crucywel a Llangatwg gan Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn ystod y 7fed cyfnod Monitro (2020/2021). Disgwylir i'r rhai a gymeradwywyd yn ystod y Trydydd cyfnod monitro (Aberhonddu, y Gelli a Thalgarth) gael eu hadolygu.

Argymhellion:

Byddai'r asesiad hwn yn cael ei sbarduno ar gyfer y dangosydd hwn pe na bai'r Asesiadau Ardal Gadwraeth yn cael eu cwblhau erbyn diwedd 2017. Mae arfarniadau bellach wedi'u cwblhau ar gyfer Ardaloedd Cadwraeth Aberhonddu, Y Gelli Gandryll, Talgarth, Crucywel a Llangatwg. Yn unol â hynny, nid oes angen monitro pellach.

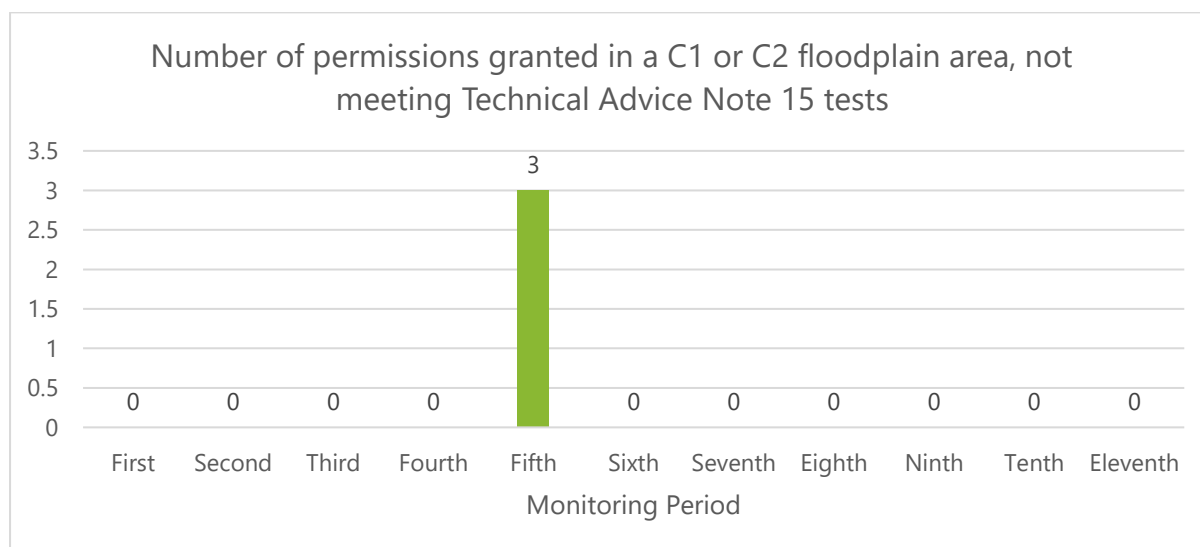
Statws	Rhoi'r gorau i fonitro
	Cwblhawyd yn ystod y seithfed cyfnod monitro.

Ffigur 24 – Canllawiau Cynllunio Atodol

Canllawiau Cynllunio Atodol	
Yn unol â gofynion y Fframwaith Monitro CDLI, mae'r Aelodau wedi cymeradwyo'r Canllawiau Cynllunio Atodol canlynol i'w defnyddio wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio perthnasol: • Goleuadau ymwthiol • Archwiliad Bioamrywiaeth Mae'r Canllawiau Cynllunio Atodol arfaethedig sy'n ymwneud ag Arfer Gorau mewn Bioamrywiaeth wedi'u cyhoeddi a'u cymeradwyo i'w defnyddio wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio perthnasol. Gohiriwyd cyhoeddi'r CCA hwn, yn rhannol oherwydd y gwaith a wnaed i ymestyn y Canllawiau Cynllunio Atodol Archwilio Bioamrywiaeth i gynnwys yr Anheddiad Allweddol Lefel 2 sy'n weddill ym Mhonsenni a Defynnog (sydd hefyd wedi'i gymeradwyo).	
Sylw: Dim.	
Argymhelliad: Mae'r Canllawiau Cynllunio Atodol perthnasol wedi'u cwblhau. Yn unol â hynny, nid oes angen monitro pellach.	
Statws	Wedi'i gwblhau yn ystod y cyfnod monitro blaenorol. Archwiliad bioamrywiaeth wedi'i gwblhau yn 2016.

Newid yn yr Hinsawdd, Dylunio Cynaliadwy ac Ynni Adnewyddadwy

Ffigur 25 – Datblygiad mewn ardaloedd llifogydd C1 a C2 nad ydynt yn bodloni profion Nodyn Cyngor Technegol 15

Sylwadau:

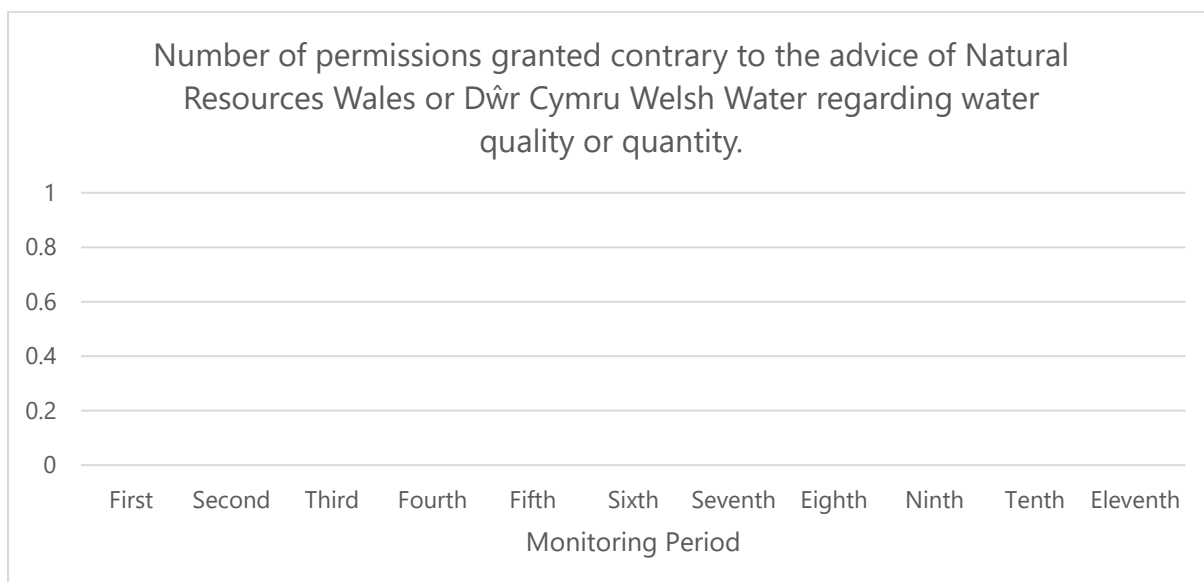
Yn ystod y cyfnod monitro hwn, ni roddwyd unrhyw ganiatâd cynllunio mewn parth llifogydd C1 neu C2 yn erbyn y cyngor a'r profion a gynhwysir yn Nodyn Cyngor Technegol 15: Datblygu a pherygl llifogydd.

Yn ystod y cyfnod a gwmpesir gan y pumed adroddiad monitro, yn dilyn penderfyniad pwyllgor i ganiatáu datblygiad agored i niwed drwy gefnogi Newid Defnydd o fewn parth llifogydd C2, galwyd cais i'w benderfynu gan Weinidogion Cymru ac fe'i gwrthodwyd.

Argymhellion:

Nodwn fod TAN15 diwygiedig (Nodyn Cyngor Technegol 15) wedi'i gyhoeddi ar 31 Mawrth 2025. Mae'r TAN newydd wedi dod i rym ar unwaith ac mae'n berthnasol i bob cais cynllunio. Mae'r TAN newydd yn rhoi mwy o bwyslais ar y CDLI fel y mecanwaith ar gyfer dyrannu safleoedd ond hefyd nodi mesurau lliniaru llifogydd ac asesu risg. Yn ogystal, mae'r TAN newydd yn cymryd dull sy'n seiliedig ar risg gan ddefnyddio'r Map Llifogydd ar gyfer Cynllunio i gydbwysu'r tebygolrwydd o ddigwyddiadau llifogydd yn erbyn bregusrwydd datblygu.

Ffigur 26 – Caniatâd cynllunio yn groes i gyngor Cyfoeth Naturiol Cymru a Dŵr Cymru Welsh Water ynghylch ansawdd/maint dŵr

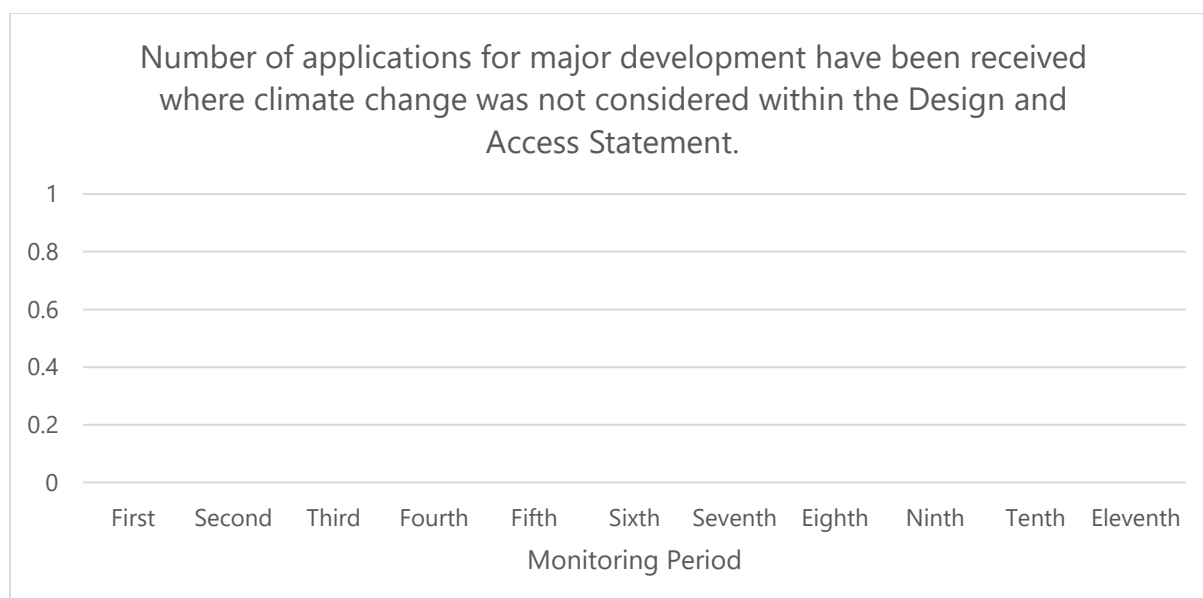
Sylwadau:

Dim.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro, yn enwedig o ystyried Asesiad Cydymffurfiaeth Cyfoeth Naturiol Cymru o ACA Afonydd Cymru yn erbyn Targedau Ffosfforws (Adroddiad Tystiolaeth 489) a'r canllawiau ymarfer cysylltiedig, sy'n cael effaith sylweddol ar y cwnpas ar gyfer datblygu mewn llawer o'r Parc Cenedlaethol.

Ffigur 27 – Nifer y ceisiadau sy'n ystyried technegau addasu i newid yn yr hinsawdd o fewn Datganiadau Dylunio a Mynediad

Sylwadau:

Dim. Tynnir y data hwn o Uniform. Nid yw'n glir a yw'r agwedd hon yn cael ei chofnodi'n systematig.

Argymhellion:

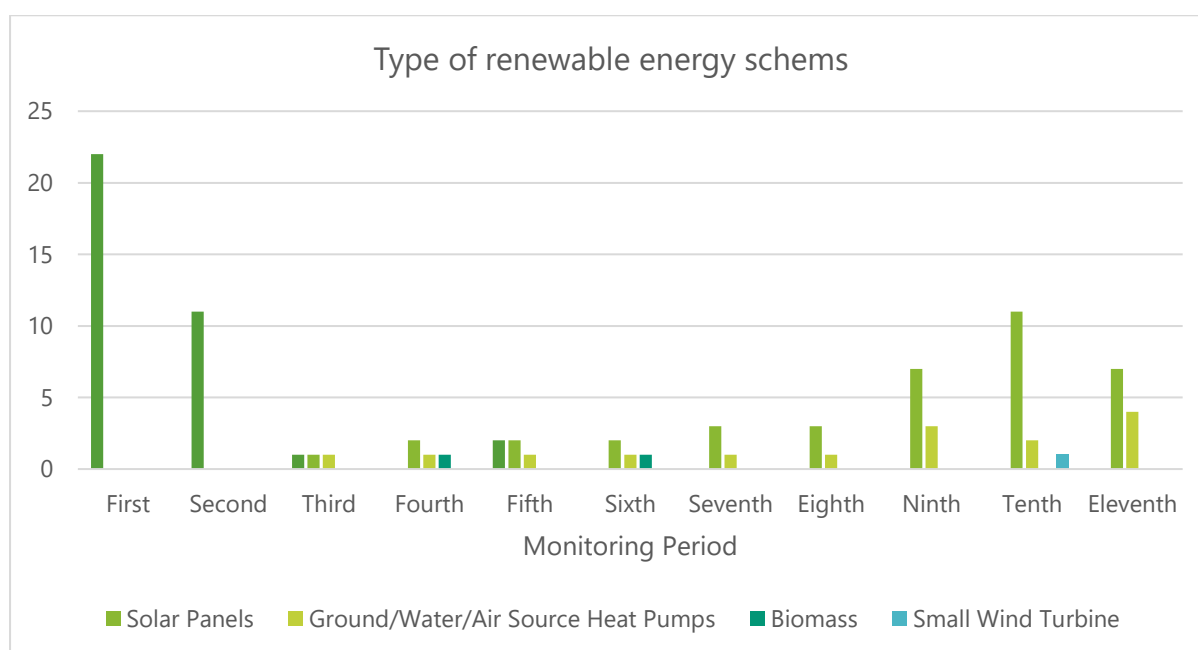
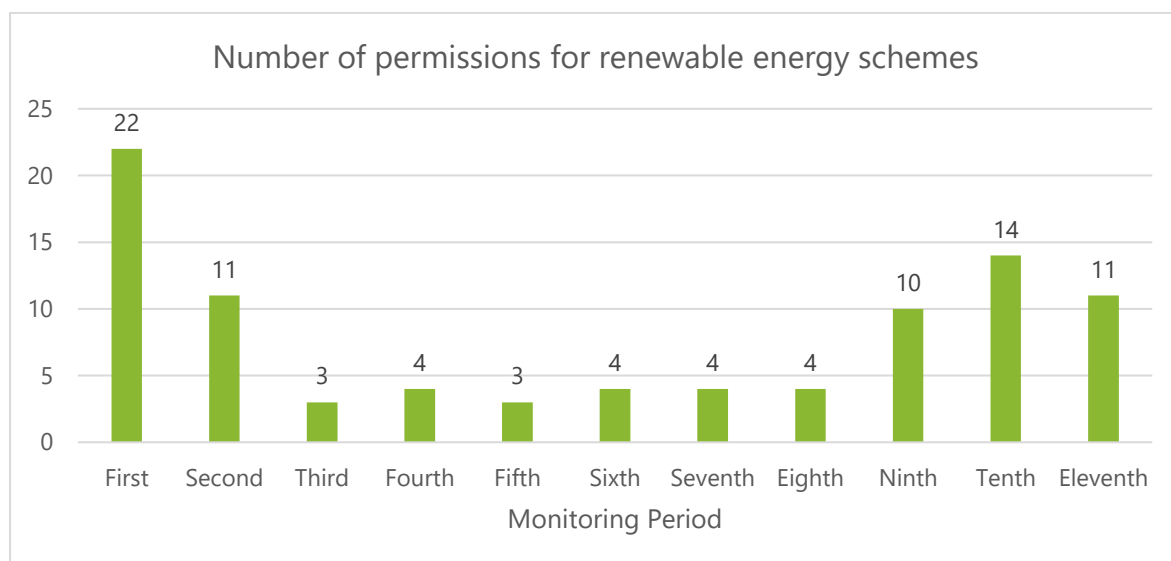
Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	Parhau i Fonitro
---------------	-------------------------

Ffigur 28 – Nifer y ceisiadau ar gyfer datblygiadau mwy sy'n methu â darparu 20% o'u ynni o adnoddau carbon isel neu ddi-garbon

Nifer y ceisiadau ar gyfer datblygiadau mwy sy'n methu â darparu 20% o'u ynni o adnoddau carbon isel neu ddi-garbon	
Rhoi'r gorau i fonitro	
Sylw: Cododd y dangosydd hwn oherwydd gofynion Polisi SP11 (Datblygu Cynaliadwy) fel y'i drafftwyd yn wreiddiol yn y Cynllun Datblygu Lleol Adnau. Fodd bynnag, tynnwyd y gofyniad penodol hwn o'r polisi gan yr Arolygydd yn ystod Archwiliad y Cynllun Datblygu Lleol ar y sail ei fod y tu hwnt i ofynion y Polisi Cynllunio Cenedlaethol. Mae'r dangosydd yn parhau i fod yn y Fframwaith Monitro trwy gamgymeriad gan na chafodd ei godi yn ystod y broses olygu a'i ddiwygio drwy gyfrwng y Newidiadau Materion sy'n Codi. Nid oes unrhyw bolisi yn y Cynllun i orfodi'r gofyniad hwn ac, yn unol â hynny, argymhellir bod y dangosydd hwn yn peidio â chael ei fonitro.	
Argymhelliad: Rhoi'r gorau i fonitro	
Statws	Rhoi'r gorau i fonitro yn dilyn cyfnod monitro blaenorol

Ffigur 29 – Datblygu cynlluniau ynni adnewyddadwy

Sylwadau:

Yn ystod y 7fed cyfnod monitro, cynhaliwyd Archwiliadau Ynni Cymunedol ar draws y Parc Cenedlaethol, ochr yn ochr â dadansoddiad lleihau allyriadau CO₂ (Tachwedd 2020) ac yn fwy diweddar Cyllideb Carbon Alinio Paris ynni yn unig. Dangosodd y dadansoddiad lleihau allyriadau mai dim ond un Ardal Uwch-Allbwn Is (New Inn 4) ar draws y Parc Cenedlaethol cyfan oedd wedi cyrraedd targed lleihau allyriadau Llywodraeth Cymru o 3% y flwyddyn rhwng 2010 a 2018. Yn ystod y cyfnod hwn roedd allyriadau mewn un Ardal Uwch-Allbwn Is (Goetre Fawr 1) wedi cynyddu.

Ar ben hynny, er mwyn i'r Parc Cenedlaethol wneud ei gyfraniad 'teg' tuag at Gytundeb Paris, mae'r Gyllideb Carbon ar sail ardal yn nodi bod angen i:

- Aros o fewn uchafswm cyllideb allyriadau carbon deuocsid cronus o 1,557 mil tonn (ktCO₂), ar gyfer y cyfnod o 2020 i 2100;
- Cychwyn rhaglen uniongyrchol o liniaru CO₂ i gyflawni toriadau blynyddol mewn allyriadau ar gyfartaledd o 14% i gyflawni cyllideb garbon wedi'i halinio â Chytundeb Paris; a
- Cyrraedd sero neu bron â sero carbon heb fod yn hwyrach na 2039.

Mae'r adroddiad y tu ôl i'r gyllideb yn argymhell y dylai'r Parc Cenedlaethol:

- cynyddu atafaelu CO₂ drwy ddefnydd tir, newid defnydd tir a choedwigaeth (LULUCF), er enghraifft cyd-fynd ag uchelgais lefel uchel y Pwyllgor ar Newid yn yr Hinsawdd o blannu coed, gwella cynnyrch coedwigaeth a rheoli coedwigaeth; a.
- sicrhau bod atafaelu CO₂ o'r fath hefyd yn ddigonol i helpu i wneud iawn am allyriadau nad ydynt yn CO₂ yn y Parc Cenedlaethol.

Yn fwy diweddar, comisiynodd yr Awdurdod, ynghyd â phob un o Awdurdodau Parciau Cenedlaethol eraill y DU, Small World Consulting i baratoi llwybr i sero net. Mae pob Awdurdod Lleol wedi cyhoeddi Cynllun Ynni Ardal Leol, sy'n nodi opsiynau lefel uchel i sicrhau datgarboneiddio'r cyflenwad ynni.

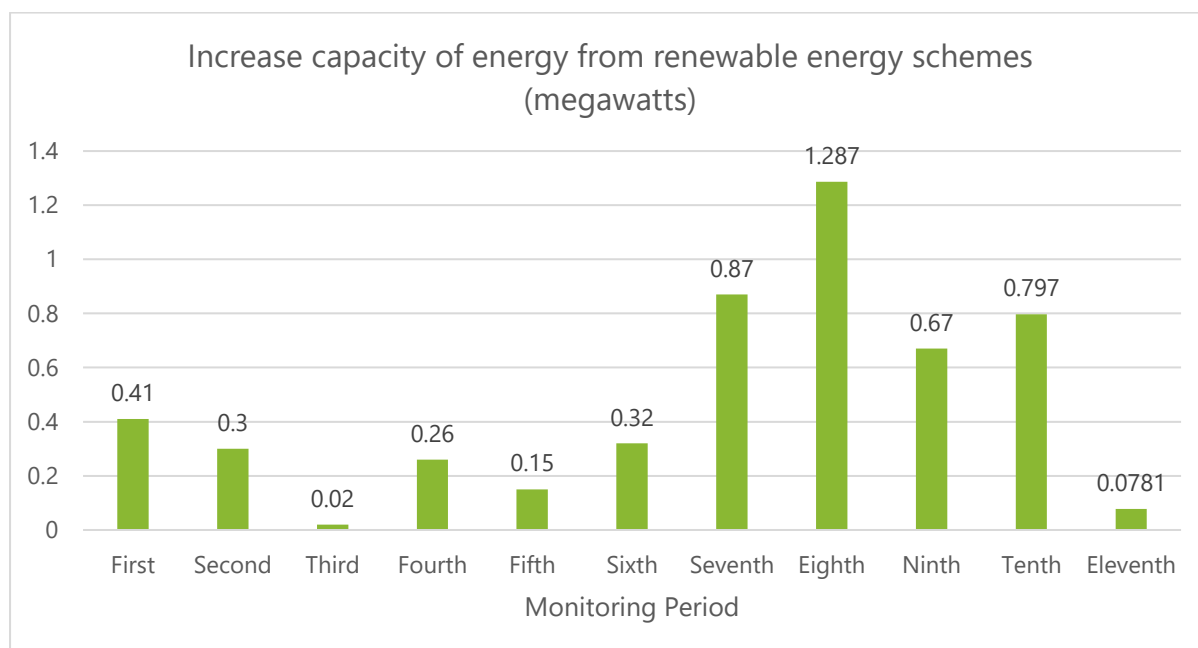
Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu'r Gweithredwr Gwasanaethau Ynni Cenedlaethol (NESO) ar y cyd i baratoi cynlluniau gofodol Cenedlaethol (ledled y DU) a Rhanbarthol (h.y. cenedlaethol Cymru gyfan) ar gyfer cynhyrchu ynni.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	Parhau i Fonitro
---------------	-------------------------

Ffigur 30 – Capasiti a ganiateir a gosod (MW) prosiectau trydan a gwres adnewyddadwy

Sylwadau:

Cyfanswm y cynnydd capasiti ers dechrau monitro yw 5.1621 Megawat.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws

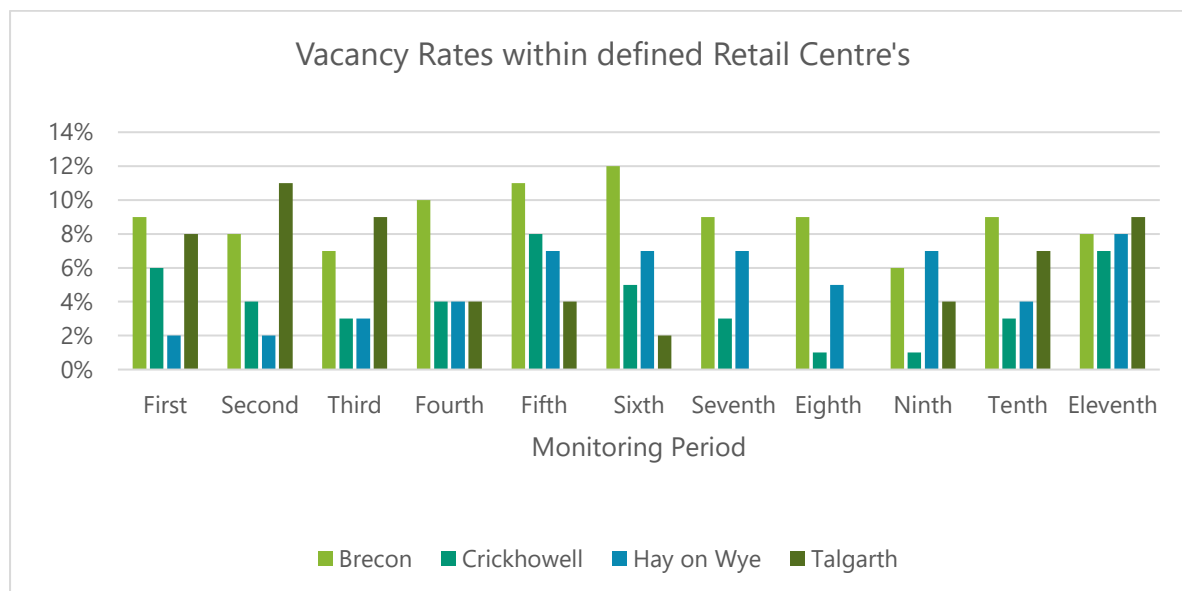
Parhau i Fonitro

Ffigur 31 – Canllawiau Cynllunio Atodol

Canllawiau Cynllunio Atodol	
Yn unol â gofynion y Fframwaith Monitro Cynlluniau Datblygu Lleol, mae'r Aelodau wedi cymeradwyo'r Canllawiau Cynllunio Atodol canlynol i'w defnyddio wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio perthnasol: • Datblygu Cynaliadwy ym Mharciau Cenedlaethol Cymru • Datblygiadau Ynni Adnewyddadwy ar Raddfa Fach	
Sylw: Dim.	
Argymhelliad: Mae'r Canllawiau Cynllunio Atodol perthnasol wedi'u cwblhau. Yn unol â hynny, nid oes angen monitro pellach.	
Statws	Wedi'i gwblhau yn ystod y cyfnod monitro blaenorol.

Mân-werthu

Ffigur 32 – Cyfraddau swyddi gwag blyneddol canol trefi

Cyfnod Monitro	Brycheiniog	Crucywel	Y Gelli Gandryll	Talgarth
Cyntaf	9%	6%	2%	8%
Ail	8%	4%	2%	11%
Trydydd	7%	3%	3%	9%
Pedwerydd	10%	4%	4%	4%
Pumed	11%	8%	7%	4%
Chweched	12%	5%	7%	2%
Seithfed	9%	3%	7%	0%
Wythfed	9%	1%	5%	0%
Nawfed	6%	1%	7%	4%
Degfed	9%	3%	4%	7%
Unfed ar ddeg	8%	7%	8%	9%

Sylwadau:

Pwrpas y dangosydd hwn yw mynd i'r afael ag 'iechyd' y canolfannau manwerthu yn y Parc Cenedlaethol. Mae cyfraddau swyddi gwag yn cael eu monitro o fewn ardaloedd diffiniedig o'r dref lle mae amcan strategol i gefnogi goruchafiaeth defnyddiau manwerthu neu ganol y dref. Yn ystod y cyfnod monitro hwn cyflwynwyd hawliau datblygu a ganiateir dros dro, ac mae trwyddedu wedi'i wneud yn fwy hyblyg mewn ymgais i gefnogi bywiogrwydd canol y dref. Cynhaliwyd ymgynghoriad ar Ganllawiau Cynllunio Atodol Canol Trefi drafft, a phenderfynwyd peidio â chyflwyno hyn.

Cyhoeddwyd Cynllun Lle Crucywel ym mis Mehefin 2024. Datblygwyd y cynllun hwn gan ymgynghorwyr allanol ar ran Awdurdod y Parc Cenedlaethol a Chyngor Tref Crucywel i amlinellu gweledigaeth ar gyfer dyfodol y dref dros y 15 mlynedd nesaf. Mae'n cyd-fynd â Chynllun Rheoli Dyfodol y Bannau ac enillodd wobwr flynyddol fawreddog RTPi Cymru am Gynllun y Flwyddyn yn 2024. Yn ogystal, mae pecyn cymorth Cynllun Lle wedi'i greu i gynorthwyo swyddogion yr Awdurdod i baratoi cynlluniau lleoedd eraill.

Bydd y tîm Polisi yn parhau i weithio gydag asiantaethau allanol i archwilio sut i gefnogi ein canolfannau manwerthu a gweithio i ddatblygu arferion gorau ar gyfer yr RLDP sy'n dod i'r amlwg.

Argymhellion:

Bydd y dangosydd hwn yn cael ei fonitro am flwyddyn arall.

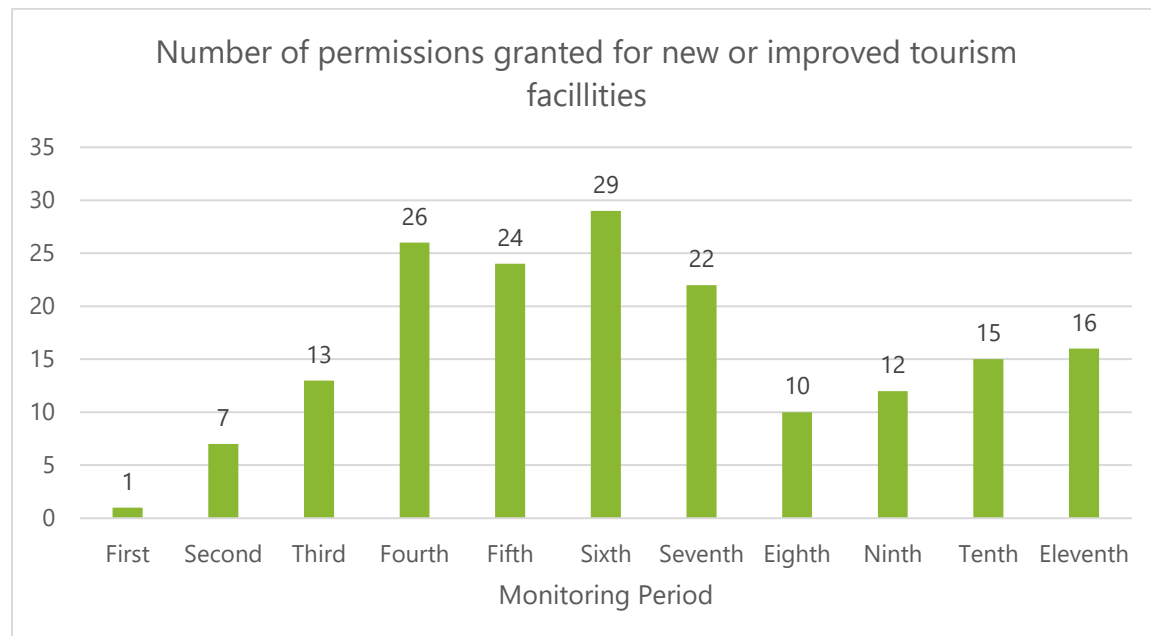
Bydd ymchwil polisi pellach yn cael ei gynnal i'w gynnwys yn RLDP.

Cydweithio rhwng y tîm polisi a mentrau adfywio canol trefi.

Statws	Ymchwil Polisi
---------------	-----------------------

Twristiaeth Gynaliadwy

Ffigur 33 – Nifer y cyfleusterau twristiaeth newydd neu wedi'u gwella

Sylwadau:

Mae'r ceisiadau a gymeradwywyd o fewn yr unfed cyfnod monitro ar ddeg yn cynnwys:

Cyfeiriad	Cyf	Disgrifiad o'r Datblygiad
Little Farm Llanigon Y Gelli Gandryll Henffordd HR3 5QE	21/20098/FUL	Cais i drosi adeiladau fferm diangen i greu unedau gwyliau. Bydd Little Farm Cottage yn cael ei gyfuno â Long Barn cysylltiedig, a Little Barn (Hay Loft) i ddod yn uned ar wahân, gan gynnwys newid defnydd i lety gwyliau.
Prif Ffordd Pant Glas GilwernNP7 0AU	23/21884/FUL	Newid arfaethedig yn y defnydd o anecs a llawr uchaf y garej i lety gwyliau.
Glannant MyddfaiLlanymddyfriSir GaerfyrddinSA20 0JD	23/21823/FUL	Newid defnydd adeilad cerrig i fwthyn gosod gwyliau
Brynglessey LlanigonHenfforddHR3 5QN	22/21621/FUL	Cais i drosi hen ysguboriau amaethyddol, sydd bellach yn ddomestig ategol, yn ddau osod gwyliau a gofod amwynder amlbwrpas.
Maescelyn CrucywelNP8 1SF	23/21872/FUL	Trosi sied potio presennol ac ystafelloedd storfa gyfagos yn osod gwyliau.

Pen y Garn LlangynidrCrucywelNP8 1NU	22/21543/FUL	Newid defnydd o'r gofod amwynder presennol wedi'i addasu ac adeilad siop domestig i osod gwyliau 2 ystafell wely.
Ysgubor - Wenallt Ganol Twyn-wenallt GilwernSir FynwyNP7 OHP	24/22578/FUL	Trosi ysgubor ddiangen yn lety gwyliau
Clwb Golff Glyn-nedd Pont Nedd FechanCastell- neddSA11 5UH	24/23186/FUL	Arfaethedig trosi siop broffesiynol golff (a1/b1/b8) i 2 rhif. Unedau llety gwyliau a gwaith allanol ategol.
Fferm Penrhiw Heol Rhiwr , WaunllapriaLlanelly HillNP7 OPN	24/22816/FUL	Arfaethedig i leoli Bugeiliaid Cwt gael ei gysylltu â'r PTP presennol a phlannu dôl blodau gwyllt a gwrychoedd brodorol.
Tŷ Neuadd BarnCwmduCrucywelNP8 1RU	23/22561/FUL	Trosi ysgubor amaethyddol a chwrttil ar gyfer defnydd Holiday Let. Newidiadau i'r to a'r waliau uchaf, ffenestri a drysau newydd. Ychwanegu adeilad allan unllawr atodedig. Gwaith seilwaith a mynediad cysylltiedig.
Ysgubor Newydd Llanbedr RoadCrucywelNP8 1SP	23/22344/FUL	Cais am drosi ysgubor i ddefnydd preswyl fel gosodiad gwyliau (C6). Mae'r trawsnewidiad yn cynnwys dymchwel ac adleoli siediau amaethyddol modern.
Tŷ WainCrayAberhondduLD3 8RA	24/22818/FUL	Newid defnydd yr eiddo i osod gwyliau
Tir yng Nghilwylch LlanspyddidAberhondduLD3 8NS	24/22824/FUL	Tri pod glampio arfaethedig a gwaith cysylltiedig, gan gynnwys gosod draenio budr a thirlunio
Ye Olde Crown Inn Hen Heol Henffordd PantygelliNP7 7HR	24/22702/FUL	Symud Carport pren presennol a chodi Garej domestig newydd ar wahân. Gosod 3no. podiau cysgu fel llety gwyliau effaith isel, gosod gwaith trin pecynnau newydd a gwaith cysylltiedig
Pwll Glo Coedwig Dower HouseY FenniNP7 7LP	24/22934/FUL	Trosi un ysgubor segur yn lety gwyliau
Tir i'r de-orllewin o Glwb Golff Glyn-nedd Heol Ystradfellte Pontneddfechan SA11 5UL	24/22918/FUL	Newid defnydd ar gyfer lleoli llety gwyliau nad ydynt yn barhaol ar ffurf Podiau Glampio ynghyd â chreu man parcio a mynediad, storfa sbwriel a chysylltiadau cyfleustodau/draenio.

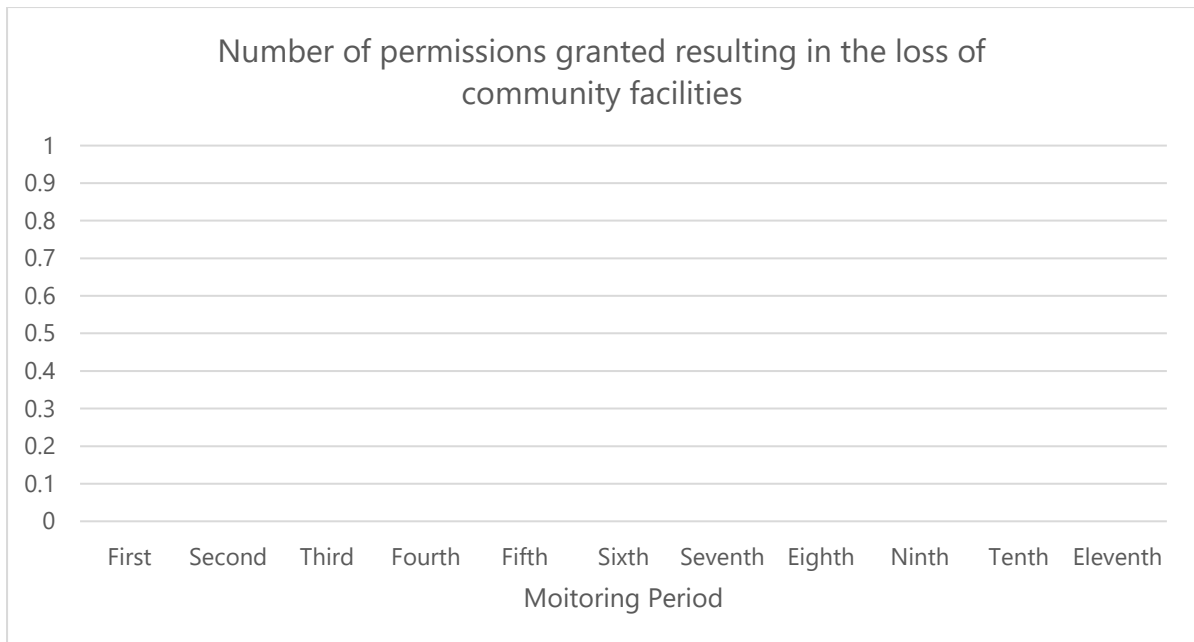
Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	Parhau i Fonitro
---------------	-------------------------

Cymunedau Cynaliadwy

Ffigur 34 – Nifer y ceisiadau a gymeradwywyd gan arwain at golli cyfleusterau cymunedol

Sylwadau:

Nid oes unrhyw geisiadau cynllunio wedi'u cymeradwyo yn groes i ddarpariaethau Polisi Strategol SP15 a nod amddiffynnol Polisi 50, gan arwain at golli cyfleusterau cymunedol.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	Parhau i Fonitro
---------------	-------------------------

Isadeiledd

Ffigur 35 – Faint o ddatblygiadau newydd sy'n darparu SUDS (Systemau Draenio Trefol Cynaliadwy)

Faint o ddatblygiad newydd sy'n darparu SUDS (Systemau Draenio Trefol Cynaliadwy)

Rhoi'r gorau i Fonitro - Roedd pob cais perthnasol a gymeradwywyd yn ystyried y gofyniad ar gyfer SUDS.

Sylw:

O 7 Ionawr 2019 ymlaen, bydd angen systemau draenio cynaliadwy ar gyfer pob datblygiad newydd sydd â goblygiadau ar gyfer draenio mwy nag 1 tŷ neu lle mae'r ardal adeiladu yn 100m² neu fwy i reoli dŵr wyneb ar y safle. Rhaid dylunio ac adeiladu systemau draenio dŵr wyneb yn unol â safonau gorfodol ar gyfer draenio cynaliadwy a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru. Rhaid i'r systemau gael eu cymeradwyo gan yr awdurdod lleol ar gyfer yr ardal sy'n gweithredu fel rôl Corff Cymeradwyo SuDS (Systemau Draenio Trefol Cynaliadwy) (SAB) cyn i'r gwaith adeiladu ddechrau.

O ystyried datblygiad o fewn y Polisi Cenedlaethol, teimlir bod amcanion y CDLI mewn perthynas â darparu SUDs (Systemau Draenio Cynaliadwy) yn cael eu hystyried trwy ofynion cenedlaethol allan gyda'r system gynllunio. Yn unol â hynny, nid oes angen monitro'r elfen hon o bolisi cynllun mwyach.

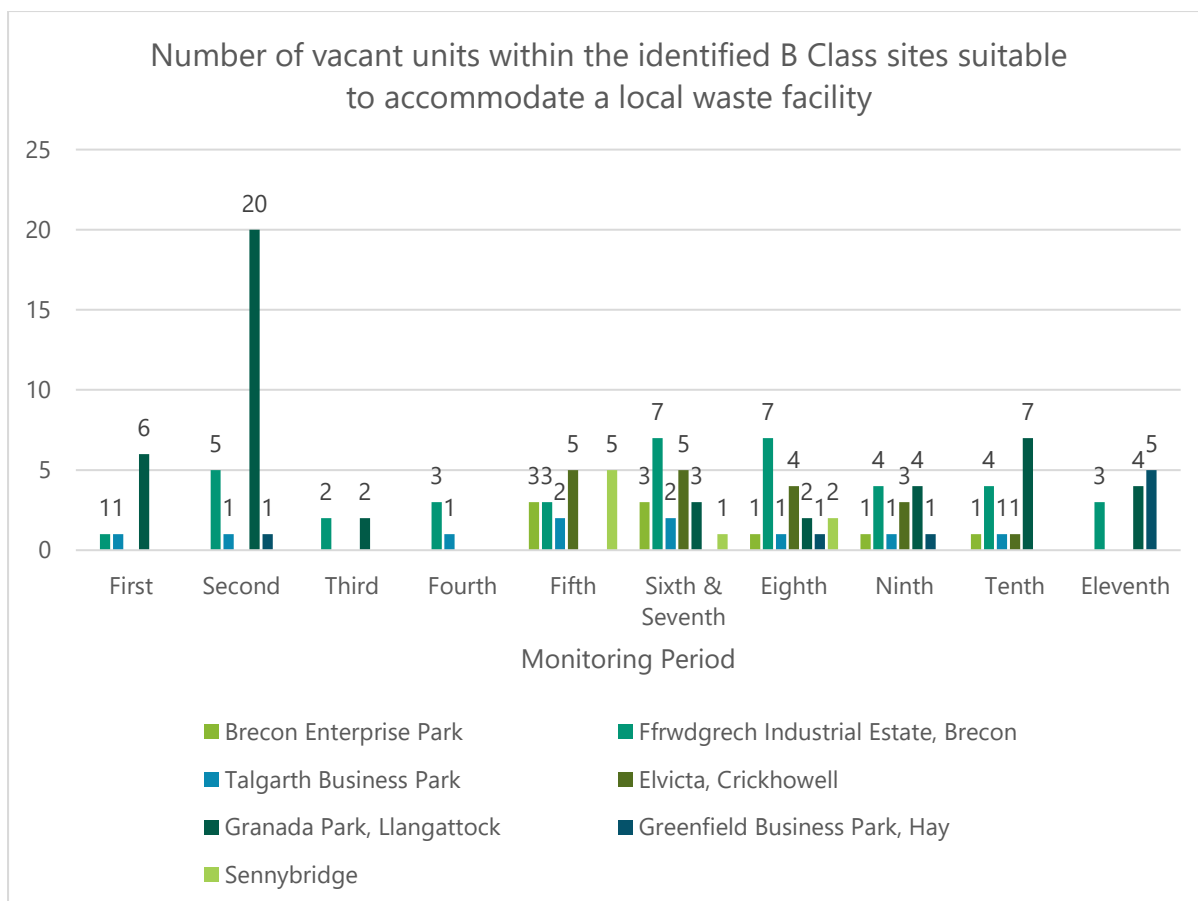
Argymhelliad:

Rhoi'r gorau i fonitro

Statws**Rhoi'r gorau i fonitro yn dilyn cyfnod monitro blaenorol**

Gwastraff

Ffigur 36 – Nifer yr unedau gwag o fewn y safleoedd Dosbarth B a nodwyd sy'n addas i ddarparu ar gyfer cyfleuster gwastraff lleol

Capasiti unedau gwag o fewn y safleoedd Dosbarth B a nodwyd sy'n addas i ddarparu ar gyfer cyfleuster gwastraff lleol (m2)							
Cyfnod Monitro	Parc Menter Aberhonddu (m2)	Ystâd Ddiwydiannol Ffrwdgrech, Aberhonddu (m2)	Parc Busnes Talgarth (m2)	Elvicta, Crucywyl (m2)	Parc Granada, Llangatwg (m2)	Parc Busnes Maes Glas, y Gelli (m2)	Pontse nni (m2)
Cyntaf		500	316		758		
Ail		540.3	324.8		2700	101.71	
Trydydd		417.4			258.3		
Pedwerydd		697.86	330.5				
Pumed	1213.32	697.86	867.68	2342.99			3438.12
Chwethed a Seithfed	1213.32	1423.58	867.68	2342.99	758.79		456.52
Wythfed	1207.33	1729.75	537.17	1706.61	205.53	99.81	333.72
Nawfed	1236.42	1339.78	527.46	1162.09	420.71	99.82	
Degfed	1236.42	860.42	527.46	470.29	916.92		

Unfed ar ddeg		374.65			480.80	529.86	
---------------	--	--------	--	--	--------	--------	--

Sylwadau:

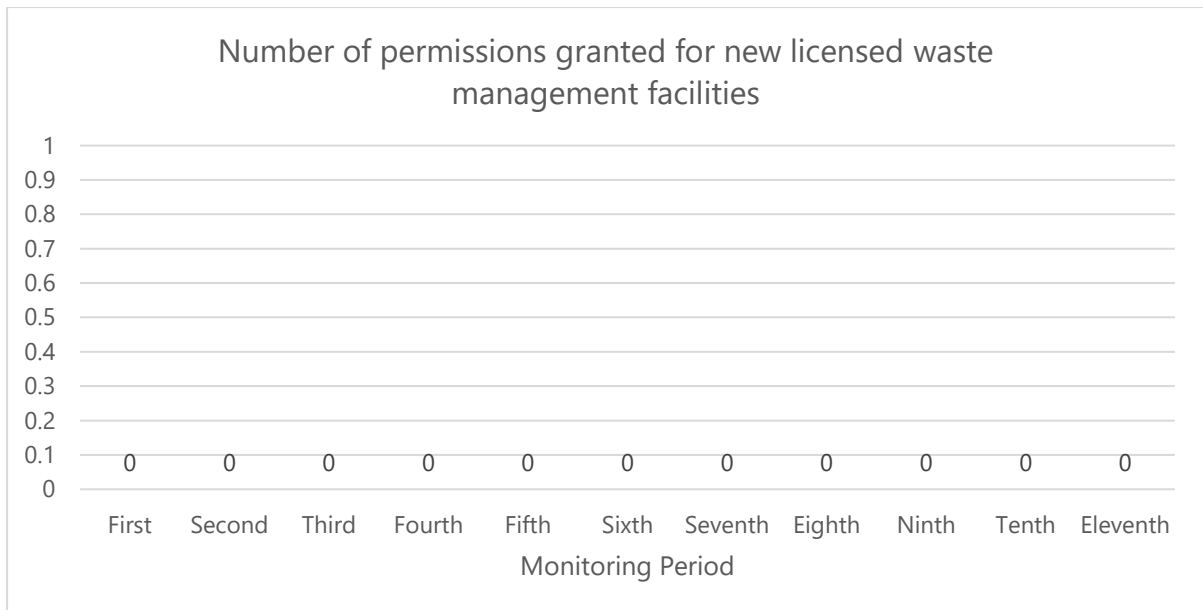
Mae digon o gapasiti o fewn y safleoedd cyflogaeth dynodedig; fodd bynnag, mae'n cynnwys sawl uned lai.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	Parhau i Fonitro
---------------	-------------------------

Ffigur 37 – Nifer y cyfleusterau rheoli gwastraff trwyddedig newydd a ganiateir

Sylwadau:

Ni dderbyniwyd unrhyw geisiadau o fewn y cyfnodau monitro ar gyfer cyfleusterau rheoli gwastraff newydd yn y Parc Cenedlaethol.

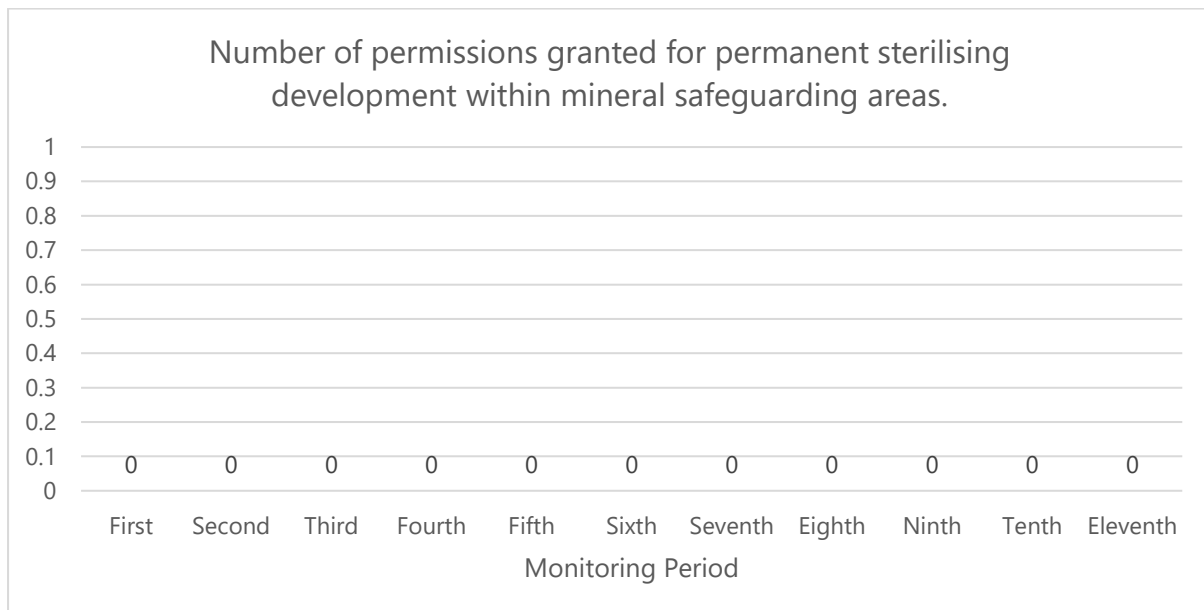
Argymhellion:

Bydd y dangosydd hwn yn parhau i gael ei fonitro a mynd i'r afael â'r angen am safleoedd/capasiti ychwanegol o fewn safleoedd cyflogaeth drwy ddyraniad/polisi priodol yn ôl yr angen yn CDLI2.

Statws	Parhau i Fonitro
--------	------------------

Mwynau

Ffigur 38 – Nifer y caniatâd ar gyfer datblygiad parhaol, sterileiddio o fewn ardal diogelu mwynau

Sylwadau:

Dim.

Argymhellion:

Mae gofyniad y dangosydd hwn yn cael ei fodloni. Fodd bynnag, ystyrir ei fod yn ddangosydd pwysig a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Statws	Parhau i Fonitro
--------	------------------

Monitro Safle

Fel rhan o'r broses Adroddiad Monitro Blyneddol, mae'r Awdurdod wedi cytuno i gynnwys diweddariad ar gynnydd a datblygiad safleoedd a ddyrannwyd. Y bwriad yw tynnu sylw at y gweithgaredd sydd wedi digwydd, gan gynnwys paratoi astudiaethau, ceisiadau a/neu ddilyniant datblygiad. Yn unol â hynny, mae'r tabl a nodir isod yn ceisio dangos cynnydd safleoedd a ddyrannwyd yn erbyn cerrig milltir cynnydd:

Ffigur 39

Safle	Dangos ol rhif. o unedau	Briff Datbly gu wedi'i gyflwyn o	Cytunw yd ar Briff Datblyg u	Cais wedi'i gyflwyn o	Yn meddwl am drwydded yn ddarostyng e dig i Adran 106	Caniatâ d Cynllun io	Dechra u Datbly gu
5 Mlynedd Cyntaf							
CS28 – Estyniad Caeau Cwmffaldau, Aberhonddu	66	AMH	AMH	Na	Na	Na	Na
CS132 – Tir gyferbyn â'r Ysgol Uwchradd, Aberhonddu	30	le	le	le	le	le	le
SALT 061 – Tir Adj i Lôn Llangenni, Crucywel	20	AMH	AMH	le	le	le	le
DBR-HOW-A – Tir gyferbyn â'r dolydd, y gwair	62	AMH	AMH	le	le	le	le
SALT 059 – Tir adj. Brecon Pharmaceuticals, Y Gelli	5	AMH	AMH	le	le	le	Na
SALT 037 – Estyniad arfaethedig i T9, Talgarth	15	le	le	le	le	le	Na
DBR-BCH-J – Tir adj Coedwig Bwlch, Bwlch	15	AMH	AMH	Na	Na	Na	Na
CS102 – Dan-y- Bryn a Lancaster Drive, Gilwern	112	AMH	AMH	le	le	le	le
DBR-LIB-E – Tir adj. i Pen y Fan Close, Libanus	3	AMH	AMH	le	le	le	le

DBR-LBD-A – Tir adj. St Peter's Close	8	AMH	AMH		le	le	le	le
DBR-LGN-D – Tir gyferbyn ag Ysgol Gynradd Llanigon, Llanigon	10	AMH	AMH		le	Na	Na	Na
DBR-LPD-A – Tir oddi ar Heol St Cattwg, Llanspyddid	10	AMH	AMH		le	le	le	Na
DBR-PNT-D – Tir adj Ambleside, Pennorth	6	AMH	AMH		Na	Na	Na	Na
CS66 – Hen Wersyll y Fyddin, Cwrt Y Gollen	70	le	le		le	le	le	Na
Gweddill cyfnod y CDLI								
CS93 – Cae Tŷ Slwch, Aberhonddu	23	AMH	AMH		Na	Na	Na	Na
DBR-BR-A – safle i'r gogledd o Camden Crescent, Aberhonddu	38	AMH	AMH		le	le	le	le
DBR-BR-B – Tir i'r gogledd o Cradoc Close, Aberhonddu	33	AMH	AMH		le	le	le	le
CS132 – Tir gyferbyn â'r Ysgol Uwchradd, Aberhonddu	107	le	le		le	le	le	le
DBR-CR-A – Tir uwchben Televillage, Crucywel	20	AMH	AMH		le	le	le	le
CS138 – Glannau Senni, Defynnog	15	AMH	AMH		Na	Na	Na	Na
DBR-HOW-C – Gorsaf Dân Tir Adj	13	AMH	AMH		Na	Na	Na	Na
CS42 – Tir yn Crai, Crai	9	AMH	AMH		le	le	le	Na
CS43 – Tir i'r de- ddwyrain o Gwalia, Crai	6	AMH	AMH		Ydw (rhan o'r safle)	Na	Na	Na

CS39/69/70/88/89 /99 – Tir yn Nhŷ Clyd, Govilon	93	AMH	AMH	le	le	Ydw (rhan o'r safle)	Na
CS120 – Tir i'r de o Dŷ Melys, Pencelli	6	AMH	AMH	le	le	Na	Na
CS55 – Tir ym Mhenygarn, Pontsticill	6	AMH	AMH	Na	Na	Na	Na
DBR-PTSC/C – Tir ym mhen draw Dan-y-Coed, Pontsticill	3	AMH	AMH	le	le	le	Na
CS91 – Tir i'r gorllewin o Dŷ Ponsticill, Pontsticill	6	AMH	AMH	le	AMH	le	Na
CS127 – Fferm Maesmawr, Talybont	57	AMH	AMH	Na	Na	Na	Na
CS111 – Hen Ysbyty Canolbarth Cymru	93	le	le	Na	Na	Na	Na

Y 5 Mlynedd Cyntaf

Nodir bod 11 safle ar gyfer y cyfnod hwn wedi'u symud ymlaen i'r cam cais cynllunio, gyda 5 datblygwr wedi dechrau datblygu ar y safle. Mae 4 safle arall wedi symud ymlaen o fewn camau ystyried a phenderfynu cais cynllunio.

Gweddill cyfnod y cynllun

Yn ôl y disgwyl, bu llai o weithgarwch mewn perthynas â'r safleoedd hyn gyda 10 safle yn cael eu symud ymlaen i gam ymgeisio, ac mae saith ohonynt, o leiaf yn rhannol, wedi'u caniatáu. O'r saith caniatâd a roddwyd, mae un safle datblygu o 22 uned wedi'i gwblhau a dau yn cael eu hadeiladu. Gwerthfawrogir bod nifer o'r safleoedd hyn wedi'u cyfyngu gan y materion sy'n ymwneud â seilwaith dŵr, fodd bynnag, er bod nifer o'r gwaith gwella dŵr bellach wedi'u cwblhau, mae tystiolaeth sy'n dangos methiannau yn erbyn targedau ffosffad ACA, yn enwedig ym Mhangbuga a Gwy yn cyflwyno her newydd i'w datrys ar gyfer yr holl safleoedd sydd wedi'u dyrannu sy'n weddill ac eithrio'r rhai ym Mhontsticill, y mae angen eu symud ymlaen gyda chyfranogiad cymunedol fel setliad twf cyfyngedig. Mae caniatâd wedi'i roi ar gyfer y Safle a Ddyrannwyd yn Ponsticill.

Safleoedd Defnydd Cymysg

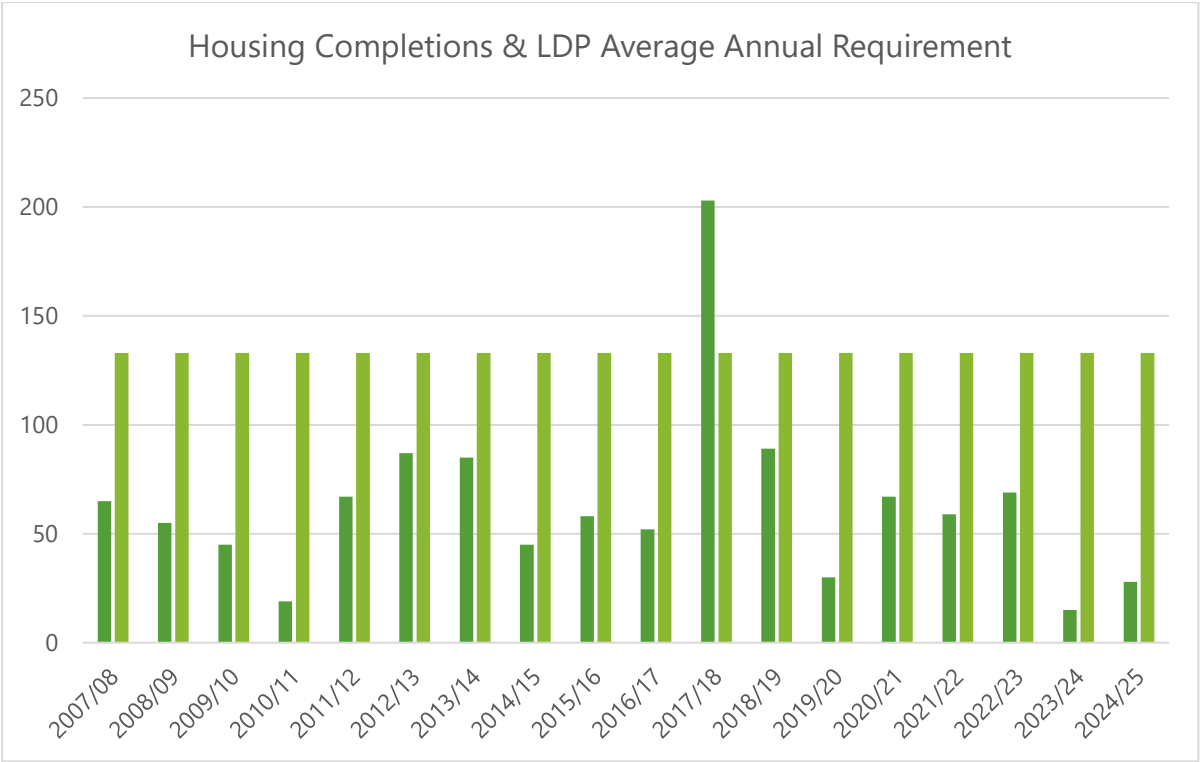
Wrth edrych ar y safleoedd defnydd cymysg a ddyrannwyd (Ysbyty Canolbarth Cymru, Cwrt y Gollen, Heol y Gelli a Thir gyferbyn â'r Ysgol Uwchradd), dylid nodi bod paragraff 7.2.1 o'r Cynllun Datblygu Lleol yn ei gwneud yn ofynnol i friffiau datblygu gael eu cytuno ar y safle cyn cyflwyno unrhyw gais cynllunio. Mae pob safle bellach wedi mabwysiadu Briffiau Datblygu sy'n gysylltiedig â hwy, a dim ond safle hen Ysbyty Canolbarth Cymru sydd ar ôl heb ganiatâd cynllunio ar gyfer ailddatblygu.

Dyfodol

Er mwyn llywio datblygiad y Cynllun Datblygu Lleol nesaf, bydd dealltwriaeth o'r materion sy'n effeithio ar y peidio â chyflawni ac, lle cânt eu cyflawni, canlyniadau cyflwyno safle yn bwysig.

Atodiadau

Atodiad 1 – Graff a thabl o gwblhau adeiladu tai yn erbyn Gofyniad Cyfartaledd Blynyddol y CDLI

Blwyddyn	Cwblhau	Gofyniad Blynyddol Cyfartaledd
2007/08	65	133
2008/09	55	133
2009/10	45	133
2010/11	19	133
2011/12	67	133
2012/13	87	133
2013/14	85	133
2014/15	45	133

2015/16	58	133
2016/17	52	133
2017/18	203	133
2018/19	89	133
2019/20	30	133
2020/21	67	133
2021/22	59	133
2022/23	69	133
2023/24	15	133
2024/25	28	133
Cyfanswm	1,138	1995*

***Nodyn: Bydd talgrynnu'r Gofyniad Blynnyddol Cyfartalog yn arwain at wahaniaeth o 5 uned (mwy) na chyfanswm Gofyniad Tai CDLI 1990.**

Atodiad 2 – Dangosyddion Asesu Cynaliadwyedd Ychwanegol

Sylwer, yng nghyfarfod Awdurdod y Parc Cenedlaethol ar 21 Medi 2018, tynnodd yr Aelodau sylw at y materion gyda'r data a adroddir yn yr Atodiad hwn. Casglwyd y data o Adroddiad Cyflwr y Parc (2014).

Rydym nawr yn eich cyfeirio at Adroddiad Cyflwr y Parc 2020:

<https://www.beacons-npa.gov.uk/the-authority/who-we-are/npmp/state-of-the-park-report-2/>.

Yn y dyfodol, bydd y Parc Cenedlaethol Doughnut yn cyflawni'r rôl hon.

Pwnc SA	Dangosyddion	Canfyddiadau	Tuedd gyffredinol
Ffactorau Hinsoddol	Cyflwr SoDdGA Biolegol (Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig)	Gyda lefelau amrywiol o hyder, mae 47 allan o 65 o nodweddion ACA (>72%) mewn statws cadwraeth anffafriol (asesiadau dangosol CNC 2020). Ffynhonnell y data: https://naturalresources.wales/evidence-and-data/research-and-reports/protected-sites-baseline-assessment-2020/?lang=en Mae 65 o SoDdGA biolegol yn gyfan gwbl neu'n rhannol o fewn ffin y Parc Cenedlaethol gyda chyfanswm o 163 o nodweddion biolegol unigol (CNC 2014). Yn 2006 roedd 82 o nodweddion biolegol o bwys yn y Parc Cenedlaethol, roedd 24 (29%) o'r rhain mewn cyflwr ffafriol, 45 (55%) mewn cyflwr anffafriol, un (1%) wedi'i dinistrio'n rhannol ac roedd 12 (15%) yn anhysbys. O'r 45 o nodweddion biolegol mewn cyflwr anffafriol,	Peidiwch â dangos y gwelliant sydyn angenrheidiol.

		roedd 11 (24%) o'r rhain yn gwella, 11 (24%) yn dirywio ac ar gyfer 23 (50%) roedd y duedd yn anhysbys. Yn 2014 roedd 163 o nodweddion biolegol o bwys yn y Parc Cenedlaethol, 93 (57%) ohonynt mewn cyflwr ffafriol, 51 (31%) mewn cyflwr anffafriol ac ar gyfer 19 (12%) roedd y cyflwr yn anhysbys. Yn 2017 roedd 163 o nodweddion biolegol o bwys yn y Parc Cenedlaethol, ac roedd 88 (54%) ohonynt mewn cyflwr ffafriol ar hyn o bryd, roedd 55 (34%) mewn cyflwr anffafriol ac ar gyfer 20 (12%) roedd y cyflwr yn anhysbys. Mae canran y nodweddion mewn cyflwr anffafriol wedi cynyddu ychydig ac mae canran y nodweddion mewn cyflwr ffafriol wedi gostwng ychydig,	
	Ansawdd dŵr	Ym mis Ionawr 2021, cyhoeddodd Cyfoeth Naturiol Cymru 'Adroddiad tystiolaeth 489 - Asesiad Cydymffurfiaeth ACA Afon Cymru (Ardaloedd Cadwraeth Arbennig) yn erbyn Targedau Ffosfforws'. O bryder mawr yw ei fod yn adrodd: "Brynbuga yw'r afon ACA sy'n perfformio waethaf yng Nghymru o ran ei thargedau ffosfforws, a hi yw'r unig afon lle mae methiannau helaeth yn y blaenddyfroedd." Ar hyn o bryd mae nifer sylweddol o afonydd nad ydynt yn cyflawni statws ecolegol da yn unol â'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr. Mae pob afon y	Peidiwch â dangos y gwelliant sydyn angenrheidiol.

		mae angen asesiad ar gyfer eu statws cemegol mewn cyflwr da. Fel yr amlinellwyd yn SOPR 2020, ni chafodd y rhan fwyaf o'r cyrff dŵr a arolygwyd gan CNC eu hasesu tan 2013. Rhwng y blynyddoedd 2009 (gwaelodlin) a 2012 ni chafodd y cyrff dŵr eu hasesu. Rhwng y blynyddoedd 2013 a 2015 roedd pob cyrff dŵr o statws cemegol 'Da', gyda phob un ohonynt yn cyrraedd statws 'Uchel' erbyn 2017. Roedd pob cyrff dŵr wedi dirywio i statws 'Da' erbyn 2018. O'i gymharu â llinell sylfaen 2009, mae dau o'r cyrff dŵr wedi gwella o gymedrol i dda, dau wedi aros yr un fath, ac un wedi gostwng o dda i gymedrol. Cyflawnodd 3 o'r 6 corff dŵr a arolygwyd yn y Parc statws cyffredinol o dda. Dim ond statws cymedrol y cyflawnodd y 3 corff dŵr arall. Felly, bu gwelliant ers data gwaelodlin 2009, lle dim ond 2 gorff dŵr a gyflawnodd statws da. Fodd bynnag, nid oes gwelliant wedi bod ers 2017, heb unrhyw gyrff dŵr yn gwella.	
	Ansawdd aer	Nid yw data ar ddangosyddion amlygiad ansawdd aer wedi'u casglu'n benodol ar gyfer ardal y Parc Cenedlaethol, dim ond ar gyfer y 7 awdurdod unedol unigol sy'n ffurfio'r Parc Cenedlaethol fodd bynnag, mae'r dangosyddion yn dangos bod pob un o'r 7 awdurdod unedol wedi gostwng rhwng 2009-2017, sy'n dangos gwelliant mewn ansawdd aer.	Niwtral

		Yn benodol, mae'r 2 awdurdod unedol sy'n ffurfio ardal fwyaf y Parc, Powys, a Sir Gaerfyrddin, yn sylweddol is na'r awdurdodau unedol eraill. Nid oes ardaloedd rheoli ansawdd aer yn y Parc Cenedlaethol Fodd bynnag, mae mapio a ryddhawyd yn ddiweddar gan y Gwasanaeth Gwybodaeth Llygredd Aer yn gwneud yn glir bod dyddodiad nitrogen a sylffwr (o ffynonellau hir a byr) yn rhagori ar lwythi critigol sy'n berthnasol i'r safle ar gyfer rhai Ardaloedd Cadwraeth Arbennig.	
	Nifer y dŵr	Mae Strategaethau Rheoli Dalgylchoedd (CAMs) ar waith ar gyfer ardal gyfan y Parc Cenedlaethol. Mae dŵr ar gael i'w dynnu mewn llawer o ardal Sir Gaerfyrddin o'r Parc Cenedlaethol. Mae'r rhan fwyaf o ardal NP (Parc Cenedlaethol) yn cael ei ddiffinio fel un sydd â gor-dynnu, gydag ardaloedd bach wedi'u diffinio fel nad oes ganddynt Dŵr ar gael neu Dros Dynnu. Nid yw'r data hwn wedi newid ers dechrau cyfnod y cynllun.	Ddim yn dangos y gwelliant angenrheidiol.
	Geoamrywiaeth	Ar hyn o bryd mae 76 o Safleoedd Geoamrywiaeth Rhanbarthol Pwysig yn y Parc, tra bod 11 ar ddechrau cyfnod y cynllun. Mae amod y safleoedd wedi'i nodi yn unol â hynny: - 3% - Gwael 5% - Diraddiol 9% - Sefydlog 67% - Da 16% - Ardderchog Yn 2006 roedd pob un o'r 11 safle mewn cyflwr da (ffynhonnell ddata SOPR 2014).	Niwtral

	Cyflwr SoDdGA Daearegol	Mae 34 SoDdGA daearegol yn gyfan gwbl neu'n rhannol o fewn ffin y Parc Cenedlaethol. Yn 2014 roedd 34 o nodweddion daearegol o bwys yn y Parc Cenedlaethol, 31 (91%) ohonynt mewn cyflwr ffafriol ar hyn o bryd, 1 (3%) mewn cyflwr anffafriol ac ar gyfer 2 (5%) roedd y cyflwr yn anhysbys. Yn 2017 roedd 34 o nodweddion daearegol o bwys yn y Parc Cenedlaethol, 30 (88%) ohonynt mewn cyflwr ffafriol ar hyn o bryd, 1 (3%) mewn cyflwr anffafriol ac i 3 (9%) roedd y cyflwr yn anhysbys. Mae cyflwr SoDdGA daearegol yn y Parc yn parhau i fod yn weddol sefydlog, gellid gweld hyn yn gadarnhaol ond mae hyn hefyd yn tynnu sylw at nad yw cyflwr SoDdGA wedi gwella rhwng 2014 a 2017.	Niwtral
	Rhywogaeth Cam Un (Cynefin)	Roedd dros hanner (55%) o'r cynefinoedd glaswelltir yn laswelltir wedi'i wella. Roedd ychydig dros 1% o'r Parc Cenedlaethol yn amgylchedd adeiledig. Mae 57,347 hectar o Barc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog o dan berchnogaeth statudol. O'r rhain mae 57, 347 hectar 39% wedi'u dynodi fel Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA), 33% yn eiddo i'r Parc Cenedlaethol, 15% yn eiddo i Cyfoeth Naturiol Cymru, 7% yn eiddo i'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol, 4% yn Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA), 2% yn Warchodfa Natur Genedlaethol (GNG) ac mae llai nag 1% yn eiddo i Ymddiriedolaeth Natur Brycheiniog. Yn ddiweddar, mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi diweddarau a rhyddhau mapio cynefinoedd Cam I yng Nghymru drwy ddefnyddio delweddau lloeren. Casglwyd y data dros gyfnod o	Niwtral

		flynyddoedd lawer. Gellir cynnal dadansoddiad o newid cynefin dros amser cyn belled â bod rhai rhybuddion yn cael eu hystyried wrth gymharu'r data. Mae data Cam 1 wedi'i ddiweddarau yn dangos bod Glaswelltir bellach yn cyfrif am 57% o'r prif fath o gynefin ar draws y Parc Cenedlaethol sy'n dangos gostyngiad o oddeutu 5%. Mae coetir bellach yn cyfrif am 17% o'r prif fathau o gynefinoedd, cynnydd o tua 3%. Mae rhostir bellach yn cyfrif am 10% o'r prif fathau o gynefinoedd ar draws y parc, gostyngiad o 1%. (Ffynhonnell data: SOPR 2014)	
	Henebion Cofrestredig (SAMs)	Yn 2006 roedd 268 o SAM yn y parc. O'r rhain, roedd 95.4% naill ai mewn cyflwr sefydlog neu ffafriol (257). Yn 2014 roedd 357 o SAM (Henebion Cofrestredig) yn y parc - cynnydd o 89 ers 2006. O'r 357 SAM yn y parc, roedd 95.5% mewn cyflwr sefydlog neu ffafriol. Yn 2014 roedd canran ychydig yn llai (0.4%) o SAM mewn cyflwr ansefydlog neu anffafriol. Er nad yw'r ffigwr hwn yn fawr, mae'n werth nodi bod 89 o henebion wedi'u trefnu ers 2006 sy'n golygu bod cyfanswm mwy o SAM mewn cyflwr sefydlog neu ffafriol. Yn 2019 roedd 358 o SAM yn y parc – cynnydd o 1 ers 2014. O'r 358 SAM yn y parc, roedd 72% mewn cyflwr sefydlog neu ffafriol. Mae hyn yn dangos gostyngiad o 20% ers 2014 sy'n dangos bod cyflwr y SAMs yn y parc yn dirywio. Mae angen rhagor o waith i ddeall y rhesymau pam mae hyn yn wir a beth y gellir ei wneud i atal dirywiad pellach. (Ffynhonnell data SOPR 2020)	Dadfeilio
	Adeiladau rhestredig	Yn 2006 roedd 1,711 o adeiladau rhestredig. O'r rhain roedd 11% mewn perygl. Cynyddodd nifer yr adeiladau rhestredig erbyn 2014 i 1,950 o	Positif

	mewn perygl	Adeiladau Rhestredig. O'r rhain roedd 6.6% mewn perygl. Felly, mae nifer yr adeiladau rhestredig wedi cynyddu tra bod y gyfran mewn perygl wedi gostwng ers dechrau cyfnod y cynllun. Yn 2016 roedd nifer yr adeiladau rhestredig wedi cynyddu i 1951, gyda 5.4% o'r rheini mewn perygl. Yn 2019 roedd nifer yr adeiladau rhestredig wedi cynyddu i 1952, fodd bynnag, mae'r data mewn perthynas â'r Adeiladau Rhestredig o fewn y Parc mewn perygl yn yr arfaeth. (Ffynhonnell data: SOPR a CADW)	
	% Tirwedd hanesyddol gydag arfarniad cymeriad cyfredol	Mae gan 100% o Ardaloedd Tirwedd Hanesyddol nodweddion cyfredol.	Niwtral
	Diogelu Archaeolegol	Mae pob cais cynllunio yn cael ei sgrinio am eu heffaith ar Archaeoleg	Niwtral
	Cwmpas band eang a chyflymder	Mae prosiect cyflymu Cymru yn cwmpasu'r rhan fwyaf o Ardal y Parc Cenedlaethol. Erbyn diwedd y prosiect, rhagwelir y bydd gan bob cymuned fynediad at fand eang cyflym.	Niwtral
	Teithio i'r gwaith	Mae'r SYG (Swyddfa Ystadegau Gwladol) yn cyhoeddi data teithio i'r ardal waith yn seiliedig ar ganfyddiadau Cyfrifiad 2011. Mae'r Parc Cenedlaethol yn cynnwys y 5 Ardal Teithio i'r Gwaith canlynol - Abertawe - Llanelli - Brycheiniog - Merthyr Tudful - Henffordd	Niwtral

	Hyd a chyflwr hawliau tramwy cyhoeddus	Yn 2006 roedd cyfanswm o 1,983Km o hawliau tramwy cyhoeddus o fewn ardal y parc. Yn 2013 roedd hynny wedi cynyddu i 2,009Km. Erbyn 2019, roedd hynny wedi gostwng i 1891Km. Roedd canran yr hawliau tramwy sy'n hawdd eu defnyddio ychydig yn is yn 2013 nag yn 2006, fodd bynnag, roedd 26km yn fwy o hawliau tramwy. Mae hyn bellach wedi cynyddu erbyn 2019. Mae nifer yr hawliau tramwy sy'n hawdd eu defnyddio wedi cynyddu ers 2010/2011 a disgwylir i'r duedd hon barhau. Ar y cyfan, mae cyflwr cyffredinol y dangosydd hwn yn dda.	Positif
	Llwybrau trafnidiaeth gyhoeddus yn y parc	Mae 10 llwybr bysiau lleol yn gweithredu yn y Parc Cenedlaethol. 24 – Ponsticill-Merthyr Tudful 30- Brynmawr- Blaenafon-Pont-y-pŵl-Casnewydd T14-Aberhonddu-Gelli Gandryll – Kingstone – Henffordd X75-Merthyr Tudful- Hirwaun- Glyn-nedd-Castell-nedd-Abertawe T4- Y Drenewydd-Llandrindod-Aberhonddu-Merthyr Tudful-Caerdydd X4- Henffordd-Y Fenni-Merthyr Tudful-Caerdydd X3 – Henffordd – Y Fenni X33- Y Fenni-Pont-y-pŵl-Cwmbrân-Caerdydd X43-Aberhonddu-Crucywel-Y Fenni T6 - Aberhonddu-Ystradgynlais-Castell-nedd	Niwtral
	Llwybrau beicio yn y parc	Mae 2 Lwybr Beicio Cenedlaethol pellter hir yn croesi'r BBNP (Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog) -Llwybr Beicio Cenedlaethol 8, Llwybr Taf	Niwtral

		- Llwybr Beicio Cenedlaethol 42, Lôn Las Cymru	
	Mynegeion Amddifadedd Lluosog Cymru	Mae ardal y Parc Cenedlaethol yn cynnwys 50% yn bennaf o LSOA lleiaf difreintiedig (Lower Super Output Areas). Mae ardaloedd o amgylch blaenau'r dyffryn yn dangos lefelau uwch o amddifadedd cyffredinol. Mae'r SOPR 2020 yn adrodd bod y dangosydd hwn yn parhau i ddangos tuedd gadarnhaol.	Niwtral
	Ystadegau Troseddu	Nid yw'r wybodaeth hon ar gael yn rhwydd ar lefel y Parc Cenedlaethol; fodd bynnag, ymddengys bod ystadegau troseddu yn is na'r cyfartaledd yn y Parc Cenedlaethol o'i gymharu â gweddill Cymru.	Niwtral
	Gwybodaeth o'r Gymraeg	Gweler Tabl 1 isod am ddata a gasglwyd ar lefel Ward o gyfrifiad 2001 a 2011.	Negyddol
	Bodddhad ymwelwyr	Ym mis Tachwedd 2013, cyhoeddodd Grŵp Marchnata a Chydlynau Bannau Brycheiniog ganlyniadau Arolwg Ymwelwyr blynyddol Bannau Brycheiniog. Mae rhagor o wybodaeth am yr Arolwg Ymwelwyr ar gael yma. http://www.beacons-mpa.gov.uk/communities/tourism-new/tourism-facts-and-figures-1/ Ar y cyfan, mae'r profiad ymweld yn dda a dywedodd bron i hanner (48%) yr ymwelwyr ei fod yn rhagori ar eu disgwyliadau a dywedodd 51% ei fod wedi eu bodloni. Dim ond 1% a ddywedodd bod eu profiad yn methu â disgwyliadau. Mae arolwg ymwelwyr Croeso Cymru eleni yn dangos canlyniadau tebyg ar gyfer Cymru gyfan (49% yn rhagori ar y disgwyliadau a 49% yn bodloni'r disgwyliadau). Nid oes llawer o amrywiaeth ymhlith ymwelwyr dydd a dros nos. Daw'r graddfeydd uchaf gan ymwelwyr newydd, mae 56% ohonynt yn dweud bod yr ymweliad wedi rhagori ar eu disgwyliadau. Mae hyn yn galonogol ar gyfer ymweliadau dychwelyd posibl yn y dyfodol. Mae ymwelwyr o rai ardaloedd ychydig yn fwy argraffedig ar yr ardal nag eraill.	Niwtral

		Dywedodd dros hanner yr ymwelwyr sy'n dod o Lundain a'r De-ddwyrain (53%) a thramor (52%) fod y disgwyliadau wedi'u rhagori arnynt. Mae Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog wedi cyhoeddi arolwg ymwelwyr wedi'i ddiweddararu ar gyfer 2016-17, i'w weld yma: https://www.beacons-npa.gov.uk/wp-content/uploads/Brecon-Beacons-Visitor-Survey-Final-report-May-2017-English-.pdf. Yn gyffredinol, mae 85% o ymwelwyr yn graddio eu hymweliad â'r parc fel 'da iawn' a 13% yn 'dda'. Ni chofnodwyd unrhyw sgoriau negyddol gan y 1,700 o gyfranogwyr. Mae gwasanaeth cwsmeriaid i gyd yn cael ei dderbyn yn dda mewn gwahanol gyfleusterau, ond llety, atyniadau ymwelwyr a bwytai sydd â'r sgoriau uchaf. Ychydig sy'n rhoi barn negyddol am wasanaeth cwsmeriaid ond mae 4% yn dweud bod siopau'n wael/gwael iawn a 13% ar gyfartaledd. Mae 87% yn dweud eu bod yn debygol iawn o ymweld â'r ardal eto, gan ostwng i 64% o ymwelwyr tro cyntaf ac mae'r rhan fwyaf o'r gweddill yn weddol debygol o ddychwelyd. Canfyddiad cadarnhaol iawn o'r ardal gyda rhai ardaloedd i'w gwella Mae ymwelwyr yn hoffi'r dirwedd, harddwch, a'r amgylchedd heb ei ddifetha. Mae'r rhan fwyaf yn teimlo bod y Parc yn cael gofal da, yn cynnig gwerth da am arian ac mae'r wybodaeth honno yn hawdd ei gyrchu. Ychydig sy'n awgrymu gwelliannau, ond mae'r rhain yn cynnwys darpariaeth ar gyfer toiledau, arwyddion a gwybodaeth, cynnal a chadw cyffredinol, parcio, amwynderau a chysylltedd. Byddai dwy ran o bump yn ystyried rhoi amser neu arian i helpu'r Parc.	
--	--	--	--

	Safonau addysg	Roedd y Categori Ysgolion Cenedlaethol yn manylu ar yr ysgolion sy'n gwasanaethu ardal y Parc Cenedlaethol fel a ganlyn: - <table><tr><th>Categori</th><th>2014</th><th>2015</th><th>2016</th><th>2017</th></tr><tr><td>Coch</td><td>3%</td><td>2%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr><tr><td>Ambr</td><td>18%</td><td>23%</td><td>5%</td><td>26%</td></tr><tr><td>Melyn</td><td>50%</td><td>41%</td><td>46%</td><td>22%</td></tr><tr><td>Gwyrdd</td><td>29%</td><td>34%</td><td>49%</td><td>52%</td></tr></table>	Categori	2014	2015	2016	2017	Coch	3%	2%	0%	0%	Ambr	18%	23%	5%	26%	Melyn	50%	41%	46%	22%	Gwyrdd	29%	34%	49%	52%	Positif (Mae'r % o fewn Gwyrdd wedi cynyddu 3% yn y drefn honno. Gostyngodd y % o fewn melyn 24%. Mae'r ganran o fewn ambr wedi cynyddu 21%, gyda'r rhai mewn coch yn aros ar 0.)
Categori	2014	2015	2016	2017																								
Coch	3%	2%	0%	0%																								
Ambr	18%	23%	5%	26%																								
Melyn	50%	41%	46%	22%																								
Gwyrdd	29%	34%	49%	52%																								
	Nifer y ffermydd a'r ffermwyr	Mae data o 2014 yn dangos bod 1,445 o swyddi wedi'u darparu ym maes amaethyddiaeth, coedwigaeth a physgota ym Mharc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog. Fodd bynnag, mae'r sector hwn yn gostwng o fewn y Parc Cenedlaethol. Roedd swyddi mewn amaethyddiaeth a physgodfeydd yn 10% o'r math o gyflogaeth ym 1991. Erbyn 2001 roedd hyn wedi gostwng i 7.3% ac erbyn 2011 roedd y sector hwn yn cyfrif am 5.9% o'r mathau o gyflogaeth yn y Parc Cenedlaethol. (Ffynhonnell: SOPR 2014) Adroddodd SOPR 2020 fod ceisiadau am ddata ar gyfer 'arwynebedd o dir a ffermir yn ôl math' yn y Parc Cenedlaethol wedi'u hanfon at Lywodraeth Cymru, fodd bynnag, nid oes unrhyw wybodaeth wedi'i darparu eto.	Negyddol																									
	Gwariant Twristiaid	Roedd y gwariant ar dwristiaeth yn 2009 yn £197 miliwn, gan gynyddu i £216 miliwn erbyn 2013 a £247 miliwn erbyn 2016 (data STEAM (Monitor Gweithgarwch Economaidd Twristiaeth Scarborough). Yn ôl yr Arolwg Ymwelwyr (2016-17): "Mae ymwelwyr sy'n aros fel arfer yn gwario tua £270 ar	Positif																									

	lety ond yn fwy os ydynt yn aros y tu allan i'r Parc (£313) nag o fewn y Parc (£219). Mae'r gwariant dyddiol ar fwyd a diod yn uwch i'r rhai sy'n aros yn y parc (£67) nag y tu allan (£52) ac yn llawer uwch nag i bobl leol (£13) neu ymwelwyr dydd (£14). Maint y parti ar gyfartaledd yw 3.2 o bobl, yn fwy ar gyfer ymwelwyr sy'n aros (3.4) o'i gymharu â phobl leol (2.8) ac ymwelwyr dydd (3.0)."	
--	--	--

Tabl 1 – Gwybodaeth o'r Gymraeg yn y Parc Cenedlaethol

Mae'r tabl hwn yn dangos ffurflenni data ar gyfer Cyfrifiad 2001, 2011 a 2021 ac mae'n dangos lefel y Gymraeg yn y Parc Cenedlaethol yn ôl ward etholiadol. Adroddir gwybodaeth gymharol yn y dangosyddion Llesiant Cenedlaethol: [Llesiant Cymru: dangosyddion cenedlaethol | LLYW. CYMRU](#). Gan nad yw pob ward. yn gyfan gwbl o fewn ardal y Parc Cenedlaethol, rhoddir canran y boblogaeth ar gyfer pob ward sy'n byw yn y Parc Cenedlaethol hefyd. Mae'r wardiau hynny sydd wedi'u rhestru yn Coch wedi gweld gostyngiad yn lefel y Gymraeg a gwybodaeth am y Gymraeg, tra bod y rhai mewn gwyrdd, wedi gweld cynnydd yn y wybodaeth am allu Cymraeg/preswylwyr i gyfathrebu yn Gymraeg

Gwybodaeth o'r Gymraeg	2001	2011	2021
------------------------	------	------	------

	Canra n y boblo gaeth o fewn y ffin	Canran sydd â rhywfa int o wybod aeth o'r Gymra eg	Canran sy'n gallu siarad, ysgrife nnu a darllen Cymra eg	Canran sydd â rhywfa int o wybod aeth o'r Gymra eg	Canran sy'n gallu siarad, ysgrife nnu a darllen Cymra eg	Canran sy'n gallu siarad Cymraeg
Enw'r Ward						
Abercraf	3%	64.0	30.5	58.89	26.28	32.6
Bwlch	100%	16.4	7.4	18.23	7.80	11.2
Crucywel a Dyffryn Grwyn	100%	16.6	8.2	14.35	6.39	10.1
Cwmtwrch	0%	70.9	39.7	65.12	30.70	37.2
Honddu Isaf/Llanddew (Felinfach)	3%	25.0	10.5	21.48	9.85	13.5
Gwernyfed + Llanigon	36%	15.4	6.9	14.87	6.81	10.5
Gwair	100%	12.3	5.5	14.39	5.82	6.3
Llangatwg	100%	16.6	7.2	17.92	5.91	9.4
Llangors	100%	23.0	10.7	19.63	8.52	11.2
Llangynidr	100%	22.9	10.5	18.24	8.59	10.6
Maescar/Llywel, Crai	100%	42.6	20.4	40.16	18.09	23.7
Aberhonddu Tyddewi	100%	22.4	9.4	20.65	9.15	10.6
Aberhonddu Sant Ioan	100%	25.2	12.9			
Aberhonddu Sain Fair	100%	21.0	9.8			
Talgarth	96%	19.7	7.0	20.07	8.47	10.5
Talybont, Glyntarell, Llanfrynach	93%	23.2	11.2	22.15	8.32	13
Tawe-Uchaf/Fellte	57%	49.4	21.4	42.97	16.24	22.7
Yscir, Trallong,	29%	29.6	12.3	27.55	12.33	14.2
Ystradgynlais wledig	1%	66.7	31.7	57.23	24.61	32.6

Garnant Cwmaman	3%	79.4	55.0	69.47	41.61	51.9
Glanaman	1%	77.6	52.3	70.47	41.80	48.6
Dyffryn Cennen (Llandeilo)	13%	70.0	42.9	66.54	36.82	47.4
Llanymddyfri, Llanfair	5%	60.2	35.7	54.07	29.38	36.2
Llandybie	Llai nag 1%	75.2	46.2	71.41	38.78	50.7
Llangadog, Llanddeusant, Myddfai	45%	69.0	51.6	65.16	43.81	47.2
Chwarter Bach	6%	83.3	61.7	76.62	51.25	56.8
Y Rhigos (Hirwaun)	49%	32.5	13.9	29.59	12.35	14.8
Y Faenor	12%	21.3	7.8	18.05	6.79	8.5
Brynmawr	1%	14.8	6.8	11.86	5.75	7.9
Tafarn Newydd Pont-y-pŵl	0%	13.5	7.7	11.91	5.83	7.8
Gogledd y Fenni (Cantref)	3%	15.0	8.0	13.41	6.24	10
Crucornï	36%	12.0	7.3	14.29	7.45	9.9
Goetre Fawr	10%	14.3	8.0	15.71	8.23	10.4
Llanelly	100%	15.0	7.6	14.23	6.49	8.9
Llan-ffwyst Fawr	17%	15.2	7.5	15.85	8.51	10.5
Llanofer	3%	12.2	6.5	12.18	6.45	
Llan-ffwyst Llanwenarth Ultra	100%	14.3	7.1	13.61	6.36	9.5
Llandeilo Pertholey Mardy	13%	14.2	7.4	16.27	7.61	10.3